

KEURUUN KAUPUNGIN JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYK- SIEN PERUSTELUMUISTIO

11.11.2024

KEURUU

Pekka Palokärki on Keuruun kaupungin jätehuollon maskotti.

KEURUUN KAUPUNGIN YLEISET JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYKSET

Sisällysluettelo

YLEISTÄ	4
1 SOVELTAMISALA JA YLEISET VELVOITTEET	5
1.§ Soveltamisala	5
2.§ Määritelmät	6
3.§ Tavoitteet	6
2 KUNNAN JÄTEHUOLTOJÄRJESTELMÄÄN LIITTYMINEN	7
4.§ Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään	7
5.§ Elinkeinotoiminnan ja muun julkisen toiminnan kuin kunnan jätteiden jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun järjestämisvelvollisuuden perusteella	8
6.§ Kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen järjestäminen	8
7.§ Kiinteistökohtainen jäteastia	9
8.§ Yhteisen jäteastian perustaminen (kimppa-astia)	10
9.§ Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen	12
10.§ Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat	12
3 JÄTTEIDEN KERÄÄMINEN KIIINTEISTÖLLÄ	13
11.§ Kiinteistöllä erikseen lajiteltavat jätelajit	13
12.§ Sekalainen yhdyskuntajäte eli sekajäte	14
13.§ Asuinkiinteistöjä koskevat jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet	15
14.§ Muiden kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvien kiinteistöjen erilliskeräysvelvoitteet	16
4 OMATOIMINEN KÄSITTELY JA HYÖDYNTÄMINEN	17
15.§ Kompostointi	17
16.§ Jätteen polttaminen	19
17.§ Jätteen hautaaminen tai upottaminen	20
18.§ Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa	20
5 JÄTEASTIAT	21
19.§ Jäteastiatyypit	21
20.§ Jäteastian merkitseminen	22
21.§ Jäteastian täyttäminen	22
22.§ Tyhjennysväli	23
23.§ Jäteastioiden tyhjennysten keskeyttäminen	25
24.§ Kunnossapito ja pesu	26
6 JÄTTEIDEN KERÄYSPAIKAT	26
25.§ Jäteastian sijoittaminen	26
26.§ Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen	28
7 JÄTTEEN KULJETUS	28
27.§ Kuormaaminen ja kuljettaminen	28
28.§ Kuljetusrekisteri ja tietojen toimitus	29
29.§ Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat	30
8 ASUMISESSA SYNTYVÄT JÄTEVESILIETTEET JA MUUT KUNNALLISEN YHDYSKUNTAJÄTEHUOLLON PIIRIIN KUULUVAT JÄTEVESILIETTEET	30
30.§ Saostussäiliöiden ja umpisäiliöiden tyhjennys ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi	30
31.§ Saostus- ja umpisäiliöiden kunnossapito ja kulku säiliöiden luokse	32

32.§ Lietteiden omatoiminen käsittely	32
9 ROSKAANTUMISEN EHKÄISEMINEN	34
33.§ Yleisötilaisuuksien jätehuolto	34
34.§ Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla	34
10 VAARALLISET JÄTTEET JA ERITYISJÄTTEET	35
35.§ Vaarallisten jätteiden jätehuolto	35
36.§ Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöiltä	36
37.§ Erityisjätteet	36
11 MUUT MÄÄRÄYKSET	37
38.§ Tiedottamisvelvoite	37
39.§ Jätehuoltomääräysten valvonta	37
40.§ Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä	37
41.§ Voimaantulo	38

YLEISTÄ

Kunnalle kuuluvista jätehuollon tehtävistä säädetään jätelaissa (646/2011) sekä jäteasetuksessa (978/2021). Jätelainsäädäntöä uudistettiin laajasti Suomessa vuoden 2021 aikana. Uudistuksessa säädettiin uusista jätteiden kierrätyksestä ja erilliskeräystä koskevista tavoitteista ja velvoitteista, jotta kansallisiin kierrätystavoitteisiin päästään. Jätehuoltomääräyksillä on tärkeä asema kunnissa jätehuollon käytännön toimeenpanossa.

Jätehuoltomääräyksissä muodostetaan normi siitä, miten kiinteistön haltijat toimivat ja miten jätteet kuljetetaan. Määräykset koskevat esimerkiksi jätteiden lajittelua, keräämistä, kuljettamista sekä roskaantumisen ehkäisemistä. Jätehuoltomääräykset ovat jätelainsäädäntöä tarkentavia määräyksiä, jotka velvoittavat kunnan jätehuollon piiriin kuuluvia kiinteistön haltijoita, kuntalaisia sekä soveltuvin osin myös muita jätehuollon toimijoita. Jätehuoltomääräyksillä voidaan tiukentaa esimerkiksi erilliskeräysvelvoitteita jopa jätelakia tiukemmiksi. Jätehuoltomääräysten tarkoituksena on ohjata jätehuoltoa viihtyisän ja puhtaan asuin- ja työympäristön ylläpitämiseksi. Jätehuoltomääräykset valmistelee yhdyskuntateknikka ja antaa jätehuoltoviranomainen, joka on Keuruulla Asuin- ja elinvoimalautakunta.

Voimassa olevia jätehuoltomääräyksiä päivitetään jätelain muutosten ja jätehuoltomääräysten soveltamisesta saatujen kokemusten vuoksi. Vuoden 2020 jätehuoltomääräykset olivat sisällöltään hieman suppeat, eivätkä sisältäneet jätehuoltomääräyksiin oleellisena osana kuuluvaa perustelumuistiota. Keuruun kaupungin alueella on pitkä historia jätteiden erilliskeräämisestä. Biojäte on erilliskerätty jo 20 vuotta ja asukkaat ovat lajitelleet pakkausjätteensä ja toimittaneet kunnan järjestämiin pakkausjätteen keräyspisteisiin tai vähintään viiden huoneiston taloyhtiöissä omiin astioihin ja tilanneet niille kuljetuksen. Jätelain erilliskeräysvaatimukset ovat nyt tulleet samalle tasolle Keuruun kaupungin jätehuoltomääräysten kanssa.

Jätehuoltomääräyksiin on päivitetty jo 2020 voimaan tulleet jätelain muutokset kunnan jätehuollon järjestämisvastuussa. Kunnan vastuu on rajattu pääosin vain asumisessa syntyviin jätteisiin. Lisäksi kunnalla on vastuu sen omassa toiminnassa syntyvästä hallinto- ja palvelutoiminnan yhdyskuntajätteistä. Kunnan hallinto- ja palvelutoimintaa ovat esimerkiksi päiväkodit ja koulut.

EU:n jätesäädöspakettiin liittyen jätelakiin tuli useita muutoksia vuonna 2021. Keskeisinä tavoitteina on vähentää jätteen määrää ja lisätä uudelleenkäyttöä ja kierrätystä. EU:n jätedirektiivi asettaa mm. yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteiden kierrätykselle uudet, nykyistä kunnianhimoisemmat tavoitteet. Jätedirektiivi edellyttää muun muassa, että yhdyskuntajätteestä kierrätetään 55 prosenttia vuonna 2025, 60 prosenttia vuonna 2030 ja 65 prosenttia vuonna 2035. Uudistettuun jäteasetukseen tuotiin tarkat erilliskeräysvelvoiterajat, joita tulisi noudattaa kansallisesti. Muutokset on otettava huomioon kunnallisissa jätehuoltomääräyksissä valtakunnallisesti asetettuihin kierrätystavoitteisiin pääsemiseksi.

Keuruun kaupungin vuoden 2013 jätehuoltomääräyksissä on jo veloitettu yli viiden huoneiston taloyhtiöitä ja yli viiden osakkaan kimppeja erilliskeräämään pakkausjätteet. Aiempien jätehuoltomääräysten jätteiden erilliskeräysvelvoitteita laajennetaan muovipakkauksien osalta.

Pakkausjätteiden osalta uudet erilliskeräysvelvoitteet koskevat taloyhtiöitä ja kimppoja jatkossa taajama-alueella aiemman määritellyn asemakaava-alueen sijaan.

2021 voimaan tullut jäteasetuksen muutos toi mukanaan myös muutoksen jätehuollon järjestämisen vastuuseen bio- ja pakkausjätteiden osalta. Jatkossa kunta puite kilpailuttaa ja järjestää erilliskerättävien jätteiden kuljetuksen erilliskeräysvaatimuksien piiriin kuuluvilta kiinteistöiltä. Erilliskerättävien bio- ja pakkausjätteiden tyhjennykset tilataan jätehuoltourakoitsijoilta niiden kiinteistöjen osalta, jotka kuuluvat jätehuoltomääräyksissä annettuihin erilliskeräysvaatimusten piiriin. Sekajätteen eli poltettavan jätteen tyhjennykset sekä saostus- ja umpisäiliöiden lietteiden tyhjennykset tilataan jatkossakin kiinteistön haltijan valitsemalta jätehuoltourakoitsijalta.

Muutoksien taustalla on valtakunnallinen jätesuunnitelma sekä aiemmin mainitut jätedirektiivin asettamat uudet yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteet. Kansallisen jätelainsäädännön valmistelutyön yhteydessä on todettu, että erityisesti muovipakkausjätteen keräyksen tehostaminen on avainasemassa tiukentuviin kierrätystavoitteisiin pääsemisessä.

Keuruulla jätehuoltomääräyksen erilliskeräysvelvoite biojätteen osalta on ollut voimassa kaikilla kiinteistöillä jo vuodesta 2000. Biojätteen erilliskeräysvelvoitteiden osalta mikään ei muutu asukkaille, sillä tässä olemme olleet jo pitkään edelläkävijä.

Erilliskeräysvelvoitteet pakkausjätteiden osalta ovat olleet voimassa 2013 alkaen ja erilliskeräysvelvoitteiden alaiset kiinteistöt (huoneistoja vähintään viisi) taajamassa tilaavat pakkausjätteiden kuljetuksen jätehuoltourakoitsijoilta.

Myös jätteiden keräysvälineiden vähimmäistyhjennysvälejä pidennetään. Erityisesti seka- ja biojätteen keräysvälineen tyhjennysväliä harventamalla voidaan vähentää jätteenkuljetuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia. Sekajätteen osalta vähimmäistyhjennysvälin pidentämisen tavoitteena on huomioida eri jätelajien erilliskeräyksen lisääntyminen, erityisesti muovipakkauksien, ja sen myötä tapahtuva sekajätteen määrän vähentyminen kiinteistöillä. Jätehuoltomääräyksiä täsmennetään lisäksi muun muassa asumisessa syntyvien lietteiden jätehuollon järjestämisen osalta.

Jätehuollon termistöä on yhdenmukaistettu ja jatkossa esimerkiksi hyötyjätteet tilalla käytetään pakkausjätteet termiä.

Muita jätehuoltomääräyksiin tuotuja muutoksia ovat mm. biojätteen kompostointia koskeva ilmoitusvelvollisuus, jätteen kuljettajille kuljetustietojen raportointivelvollisuuden tihtyminen neljännesvuosittain tapahtuvaksi sekä vaatimus raportointitietojen toimittamisesta taulukkolaskentamuodossa. Muutoksilla pyritään vastaamaan erityisesti jätelain muutoksen tuomiin uusiin velvoitteisiin, vähentämään käsityötä sekä mahdollistamaan jätehuollon toteutumisen tehokas seuranta.

1 SOVELTAMISALA JA YLEISET VELVOITTEET

1.§ Soveltamisala

Jätelain pykälässä 91 on määritelty, mistä asioista jätehuoltomääräyksiä voidaan antaa ja keitä ne koskevat. Ensisijaisesti jätehuoltomääräykset koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvastuulla olevaa jätehuoltoa. Osin määräykset koskevat myös muuta jätehuoltoa. Jätelain mukaan jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa määräyksiä jätteiden keräykseen, vastaanottoon ja kuljetuksen käytännön järjestelyihin sekä niiden teknisiin vaatimuksiin liittyvissä asioissa myös muiden kuin kunnan järjestämän jätehuollon piiriin kuuluvien jätteiden osalta. Määräykset koskevat toimintaa siltä osin kuin on tarpeen jätteen hallitsemattoman käsittelyn, jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi.

Näitä jätehuoltomääräyksiä ei sovelleta sairaaloiden, terveyskeskusten, laboratorioden, muiden tutkimus- ja hoitolaitosten sekä eläinlääkintälaitosten tartuntavaarallisen ja biologisen jätteen, viiltävän ja pistävän jätteen eikä eläinperäisen jätteen jätehuollon järjestämiseen siltä osin kuin niistä on muualla säädetty tai määrätty erikseen. Edellä mainittujen jätteiden osalta on jätehuollon järjestämisestä säädetty ja ohjeistettu osin erikseen ja nämä jätteet on ominaisuuksiensa vuoksi käsiteltävä erityisten säännösten ja ohjeiden mukaisesti. Jos jostakin asiasta ei ole kyseisten jätteiden osalta erikseen säädetty, sovelletaan tällöin jätehuoltomääräyksiä.

2.§ Määritelmät

Jätehuoltomääräyksissä on määritelty ne käsitteet, joita jätehuoltomääräyksissä käytetään ja joiden ymmärtäminen on tärkeää määräyksiä sovellettaessa. Säännöksessä on määritelmät muun muassa jätehuollon eri toimijoille, eri jätelajeille ja erilaisille jätteiden keräyspisteille. Siltä osin kuin käsitteitä käytetään myös jätelaissa tai jäteasetuksessa ovat määritelmät pääosin yhteneväiset lainsäädännössä käytettyjen määritelmien kanssa.

3.§ Tavoitteet

Jätelain pykälässä 8 kaikkia toimijoita veloitetaan ensisijaisesti vähentämään jätteen määrää ja haitallisuutta sekä ohjataa etusijajärjestyksen mukaiseen toimintaan. Jos jätteen syntyä ei pystytä välttämään, etusijajärjestyksen mukaan jäte tulee ensisijaisesti valmistella uudelleen käyttöön tai kierrätykseen. Ellei tämä ole mahdollista, jäte voidaan hyödyntää energiana.

Kunnan on jätehuoltopalveluja järjestäessään noudatettava etusijajärjestystä siten, että saavutetaan kokonaisuus arvioiden jätelain tarkoituksen kannalta paras lopputulos. Erilaisten jätehuoltoa koskevien vaihtoehtojen vertailu elinkaaritarkastelun avulla on tärkeää, jotta etusijajärjestyksen toteutumisen hyödyt voidaan saavuttaa. Elinkaaritarkastelussa otetaan huomioon terveys- ja ympäristönäkökulmat sekä tekniset ja taloudelliset edellytykset.

Etusijajärjestyksen toteutumista kunnallisessa jätehuollossa edistetään esimerkiksi asettamalla lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteita erilaatuisille jätteille. Erilliskeräysvelvoitteiden minimitaso on määritelty vuonna 2021 tiukentuneessa jäteasetuksessa. Jätehuoltomääräyksillä erilliskeräysvelvoitteita voidaan laajentaa tai perustellusta syystä supistaa. Supistaminen edellyttää, että elinkaaritarkastelun tai muun paikallisia kuljetusolosuhteita koskevan selvityksen perusteella jokin jätelain pykälän 15 toisessa momentissa säädetyistä erilliskeräyksestä poikkeami-

sen edellytyksistä täyttyy. Tällöin asetusta suppeamman velvoitteen voidaan todeta tuottavan paremman lopputuloksen erilliskeräyksen kokonaisvaikutuksia arvioitaessa. Myös asetuksen vaatimusten laajentaminen perustuu asianmukaiseen valmisteluun ja paikallisten kuljetusolosuhteiden selvittämiseen.

Tavoitteita koskevassa säännöksessä ei anneta jätelakia tarkentavaa määräystä, vaan siinä käsitellään sitä, mihin pyritään tilanteessa, jossa jätettä on syntynyt ja jätehuoltoa ja jätehuoltomääräyksiä tarvitaan. Jätehuollon tarkoituksena on suojella terveyttä ja ympäristöä. Tämän vuoksi jätehuollon tulee aina olla asianmukaista ja jätteet on kuljetettava sekä käsiteltävä hallitusti. Jätehuolto on myös osa kiertotaloutta, joten jätehuollolla tavoitellaan kestävää ja puhdasta materiaalikiertoa.

2 KUNNAN JÄTEHUOLTOJÄRJESTELMÄÄN LIITTYMINEN

4.§ Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään

Jätelain pykälässä 41 edellytetään, että kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan on luovutettava kunnan vastuulle kuuluva jäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottopaikkaan. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kaikkien asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen on liityttävä kunnan jätehuoltojärjestelmään. Näin jätteet saadaan kerättyä ja kuljetettua asianmukaiseen käsittelyyn, jossa niistä ei aiheudu roskaantumista tai haittaa ympäristölle tai terveydelle. Velvollisuus kuulua järjestetyn jätehuollon piiriin on kiinteistö- ja asuntokohtainen eli jos samalla kiinteistöllä sijaitsee monta eri asuinrakennusta tai vapaa-ajan asuinrakennusta, on jokaisen näistä rakennuksista oltava kunnan järjestämän jätehuollon piirissä.

Liittymisvelvollisuus kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään koskee kaikkia käytössä olevia ja käytettävissä olevia asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjä, koska näillä kiinteistöillä jätettä voi syntyä. Jätelaki ei mahdollista sitä, että asuin- tai vapaa-ajan kiinteistö vapautettaisiin liittymisvelvollisuudesta. Ainoastaan, jos katsotaan, ettei kiinteistö ole lainkaan käytettävissä asumiseen tai vapaa-ajan asumiseen eli kyseessä on täysin käyttökelvoton kiinteistö, ei liittymisvelvollisuutta ole. Jos kuitenkin käyttökelvottomalle kiinteistölle on varastoitu asumisessa syntyneitä jätteitä, on alueen jätehuollon palveluntarjoajan kanssa sovittava näiden jätteiden noutamisesta tai toimitettava jätteet itse jäteasemalle.

Muiden kuin asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen on liityttävä kunnan jätehuoltojärjestelmään kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan yhdyskuntajätteen osalta. Liittymisvelvollisuus koskee kaikkia niitä kiinteistöjä, joilla syntyy jätelain mukaisesti kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä. Tällaista jätettä on kuntien hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte. Esimerkiksi kuntien virastojen, koulujen, päiväkotien ja liikuntapaikkojen on liityttävä kunnan järjestämään jätehuoltoon.

Jätteen haltijan on luovutettava kunnan järjestämän jätehuollon piiriin kuuluva jäte kiinteistöittäisestä jätteenkuljetusta varten järjestämäänsä keräyspaikkaan. Jätelain nojalla kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä ei siis saa käsitellä itse (muutoin kuin jätehuoltomääräysten luvussa 4

säädetyissä tapauksissa), eikä sitä saa luovuttaa kuljetusyritykselle, joka ei kuulu ELY-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin.

Jos kiinteistöllä on muutakin kuin kunnan jätehuollon järjestämisvastuulle kuuluvaa toimintaa, ei tässä toiminnassa syntyvää jätettä ole tarvetta luovuttaa kunnan järjestämään jätehuoltoon, jos sitä ei kerätä yhdessä kunnan vastuulle kuuluvan jätteen kanssa. Jos yhdyskuntajätteet kerätään kuitenkin yhdessä, kuuluvat ne kaikki kunnan järjestämään jätehuoltoon. Esimerkiksi, jos kiinteistöllä on sekä asumista että yritystoimintaa, ja yritykset käyttävät toiminnassaan syntyvälle yhdyskuntajätteelle samoja jäteastioita kuin kotitaloudet, koko kiinteistön jätehuollon kokonaisuus on kunnan järjestämisvastuulla.

Jätehuoltoviranomainen voi jätelain edellytysten täytyessä päättää, että kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta ei järjestetä tietyllä alueella. Näissä tapauksissa tielle tai alueelle voi olla esimerkiksi hankalat kulkuyhteydet, vähän jätteen haltijoita tai vähän kuljetettavaa jätettä. Jätettä ei silloin kuljeteta kiinteistöittäisessä kuljetuksessa, jollei kuljetusta ole ympäristö- tai terveys-syistä pidettävä tarpeellisenä.

Näillä alueilla sijaitseva kiinteistö liittyy kunnan jätehuoltojärjestelmään liittymällä sekajätteen kimpfakeräyspisteen käyttäjäksi. Tällöin kunnan järjestämän jätehuollon piiriin kuuluva jäte on luovutettava kimpfakeräyspisteeseen.

5.§ Elinkeinotoiminnan ja muun julkisen toiminnan kuin kunnan jätteiden jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun järjestämisvelvollisuuden perusteella

Jätelain mukaan kunnan on järjestettävä tietyin edellytyksin myös sellaisen toiminnan jätehuolto, joka ei muutoin kuulu kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään. Kunnan on järjestettävä esimerkiksi elinkeinotoiminnan taikka hyvinvointialueen, valtion tai seurakunnan kiinteistön jätehuolto, jos jätteen haltija tätä muun palvelutarjonnan puutteen vuoksi pyytää ja jäte laadultaan ja määrältään soveltuu kuljetettavaksi tai käsiteltäväksi kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Näin turvataan jätehuoltopalvelut näille jätteen tuottajille silloin, kun yksityistä jätehuoltopalvelua ei tietyllä alueella ole kohtuullisesti saatavilla.

Jos toiminnanharjoittaja tarvitsee jätehuoltopalvelua kunnalta, noudatetaan palvelun tarpeesta ilmoittamiseen, palvelun pyytämiseen ja palvelusta sopimiseen jätelaissa säädettyjä menettelyjä. Jos kyseessä on vähintään 2000 euron arvoinen vuotuinen palvelu, jätteen haltijan on osoitettava mahdollinen palvelunpuutetilanne tietolustamenettelyn avulla. Palveluja tarvitsevan on ilmoitettava palvelun tarpeestaan jätelain 143 a §:n mukaisessa jätteiden ja sivuvirtojen tietolustassa eli Materiaalitorilla (www.materiaalitori.fi) vähintään 14 vuorokauden ajan. Ellei palvelulle ole tullut markkinoilta tarjoutua kohtuullisin ehdoin tässä määräajassa, voi jätteen haltija pyytää kunnan toissijaista palvelua tekemällä tietolustassa TSV-pyyntö. Jätteiden ja sivuvirtojen tietolustaa eli Materiaalitoria ylläpitävät Ympäristöministeriö ja Motiva, joilta saa myös Materiaalitorin käyttöä koskevaa neuvontaa.

6.§ Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestäminen

Keuruulla sekajätteen sekä saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetuksen järjestäminen on

kiinteistön haltijan vastuulla. Jätehuoltoviranomainen on tehnyt päätöksen jätelain pykälän 37 mukaisesti tekninen lautakunta 10.4.2013 pykälä 25. Jätehuolto on toiminut eikä roskaantumista ole aiheutunut ja jätehuollon kustannukset ovat pysyneet samalla tasolla sekä jopa yhden lajin osalta hieman laskeneet.

Biojätteen sekä erilliskeräysvaatimuksien alaisten kiinteistöjen (vähintään viiden huoneiston kiinteistöt taajamassa) lasi-, metalli-, kartonki- ja pahvi sekä muovipakkauksien jätekuljetukset kilpailuttaa kunta. Jätevesilietteiden jätehuoltoa koskevat määräykset ovat jätehuoltomääräysten luvussa 8.

Jätehuolto on järjestettävä kaikilla kiinteistöillä vähintään seka- ja biojätteelle. Kierrätettävien jätteiden ja muiden jätelajien lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteista säädetään jätehuoltomääräysten 3. luvussa. Jätehuoltomääräyksissä on säädetty, miten jätelain mukainen liittymisvelvollisuus kiinteistöittäiseen keräykseen tulee käytännössä kiinteistöillä järjestää. Kiinteistö voi hoitaa liittymisvelvollisuutensa kiinteistökohtaisella jäteastialla tai lähikiinteistöjen yhteisellä jäteastialla tai -katoksella (kimppa).

Liittyminen kunnan jätehuoltojärjestelmään tapahtuu useimmiten liittymällä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus palvelee tyypillisesti kiinteistön tarpeita parhaiten, sillä keräyspaikka sijoitetaan kiinteistölle tai sen läheisyyteen. Kimppa jäteastia tai -katos voi olla vaihtoehto omakotitaloille, paritaloille ja vapaa-ajan kiinteistöille esimerkiksi siinä tapauksessa, että tieyhteys kiinteistölle on vaikeakulkuinen. Rivitalojen, kerrostalojen sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöjen on aina liityttävä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen.

Mikäli tällaisen kiinteistön haltija ei jätehuoltoviranomaisen kehotuksen myötä liity kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään kaikkien vaadittujen jätelajien osalta, valvova viranomainen velvoittaa liittymiseen tarvittaessa hallintopakkeinoja käyttäen. Tieto kunnan järjestämään kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai aluekeräyspisteeseen liittymisestä ja kiinteistön jätehuollon järjestämisestä merkitään jäterekisteriin. Jotta rekisteri pysyisi ajan tasalla, on asiakkaalle asetettu velvoite ilmoittaa muutoksista jätehuoltourakoitsijalle. Muutokset huomioidaan ilmoituspäivästä alkaen.

Kartonki-, muovi- ja lasipakkausten sekä metallin kiinteistöittäiseen kunnan järjestämään keräykseen voi liittyä määritellyllä kierrätettävien jätteiden kuljetusalueella eli jätehuoltoviranomaisen määrittelemissä taajamissa. Kierrätettävien jätteiden kiinteistöittäisestä keräyksestä säädetään tarkemmin jätehuoltomääräysten pykälässä 13. Liittyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen tapahtuu sopimalla kuljetus jätehuoltourakoitsijan kanssa. Liittyminen perustuu jätelakiin ja jätehuoltomääräyksiin, ja maksut perustuvat jätehuoltoviranomaisen hyväksymään julkisoikeudelliseen jätetaksaan, joten liittymisestä ei tehdä sopimusta.

7.§ Kiinteistökohtainen jäteastia

Kun kiinteistön haltija ilmoittaa liittyvänsä kunnan jätehuoltojärjestelmään kiinteistökohtaisella jäteastialla, kiinteistön haltija järjestää kiinteistölle jätteen keräyspaikan sekä hankkii tarvittavat jäteastiat. Keräyspaikka voi olla myös kiinteistön ulkopuolella (esimerkiksi pihan sijaan isomman tien varressa), jos kiinteistön haltija sopii asiasta alueen maanomistajan kanssa.

Kiinteistön haltija tilaa kiinteistölle jätehuoltourakoitsijalta sekajäteastian tyhjentämisen ja jätteenkuljetuksen jätehuoltomääräysten mukaisille jätelajeille.

Kaikilla kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvilla kiinteistöillä tulee olla käytössään vähintään sekajätteelle ja biojätteelle tarkoitettu jäteastia. Biojäte voidaan sijoittaa myös vaihtoehtoisesti kompostoriin, jolloin erillistä biojäteastiaa ei tarvita. Lisäksi kiinteistöillä tulee olla käytössään jäteastiat tämän jätehuoltomääräyksen pykälien 13 ja 14 mukaisesti erilliskerättäville jätelajeille.

8.§ Yhteisen jäteastian perustaminen (kimppa-astia)

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen liittyminen voidaan järjestää myös kiinteistökohtaisen jäteastian sijasta kiinteistöjen yhteisen jäteastian eli kimpan kautta. Kimppa sopii omakoti- ja paritalojen sekä vapaa-ajan kiinteistöjen lisäksi myös taloyhtiöille. Kimppa-astian käytön mahdollisuus on rajattu vain samalla alueella sijaitseville lähikiinteistöille, koska jätelain mukaisesti jätteet on luovutettava alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kiinteistön sijaintialueella. Kimpan muodostavat kiinteistöt eivät voi tämän vuoksi sijaita pitkän välimatkan päässä toisistaan.

Taajamissa lähikiinteistöiksi katsotaan samassa tai viereisessä korttelissa sijaitsevat kiinteistöt, jotka ovat maksimissaan 500 metrin etäisyydellä toisistaan. Kimpan muodostavat kiinteistöt eivät voi sijaita tämän kauempana toisistaan, koska kiinteistöt sijaitsevat taajamissa hyvin lähellä toisiaan.

Haja-asutusalueella lähikiinteistöiksi katsotaan naapureiden, tiekunnan tai muun toiminnallisen kokonaisuuden muodostavat kiinteistöt. Haja-asutusalueilla lähtökohtaisesti ainakin alle viiden kilometrin päässä toisistaan sijaitsevat kiinteistöt voivat muodostaa kimpan. Olosuhteet huomioon ottaen kimpassa olevien kiinteistöjen välimatka voi olla tätä pidempikin, esimerkiksi saman yksityistien varrella sijaitsevat kiinteistöt voivat muodostaa kimpan. Lisäksi kylätoimikunnat voivat olla sellaisia toiminnallisia kokonaisuuksia, jotka voivat muodostaa kimpan, ja näissä kimpissa kiinteistöjen välimatka toisiinsa nähden voi olla viittä kilometriä pidempi, jos kimpan jäteastia on sijoitettu keskeiselle paikalle kiinteistöjen tyyppillisen kulkuyhteyden varrelle.

Vapaa-ajan kiinteistön jätteet voidaan kuljettaa alueella kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piirissä olevalle vakitukselle asuinkiinteistölle, jos jätehuoltopalveluja ei ole järjestetty vapaa-ajan kiinteistön sijaintialueella tai kiinteistöjen välisellä matkalla ei ole kohtuullisesti saavutettavaa yhteiskatosta. Yhteiskatos on kohtuullisesti saavutettavissa, jos se sijaitsee vapaa-ajan kiinteistön läheisyydessä tai vakituksen asunnon ja vapaa-ajan kiinteistön välisen matkan varrella siten, että siihen on korkeintaan muutaman kilometrin poikkeama. Saavutettavuuden arvioinnissa otetaan huomioon vakituksen asunnon sijainti vapaa-ajan asuinrakennukseen nähden siten, että vakituksen asunnon sijaitessa melko lähellä (noin kymmenen kilometrin päässä), on kohtuullinen poikkeama tätä lyhyempi ja vakituksen asunnon sijaitessa kaukana (useiden kymmenien kilometrien päässä), on kohtuullinen poikkeama tätä pidempi. Yhteiskatoksen ei voida katsoa olevan kohtuullisesti saavutettavissa, jos se sijaitsee kauempana kuin vakituinen asunto.

Jos vakituinen asunto on asunto-osakeyhtiössä, on vapaa-ajan kiinteistön jätteiden kuljettamiselle vakituisen asunnon käyttämään jäteastiaan saatava asunto-osakeyhtiön lupa. Jos taas vakituinen asuinkiinteistö käyttää kimppea-astiaa, on vapaa-ajan kiinteistön jätteiden kuljettamiselle kimppea-astiaan oltava kimpin yhteyshenkilön suostumus.

Kun kimppea perustetaan, kiinteistön haltijat sopivat tästä yhdessä. Tämän jälkeen kimpasta ilmoitetaan kirjallisesti jätehuoltourakoitsijalle, että jätehuollon asiakasrekisteriin saadaan riittävät ja oikeelliset tiedot kimpin perustamiseksi. Asiakasrekisterin ajan tasalla pysymiseksi on myös kimpissa tapahtuvista muutoksista ilmoitettava määräyksen mukaan.

Kimpoilla on aina oltava nimettynä yhteyshenkilö. Yhteyshenkilön avulla varmistetaan, että jätehuoltoviranomaisella ja jätehuoltourakoitsijalla on tiedossa henkilö, joka on tietoinen kimpin kuuluvista osakkaista. Kimpasta sovitaan kiinteistön haltijoiden kesken ja liittymisestä on oltava kimpin eli käytännössä yhteyshenkilön suostumus. Kimpin yhteyshenkilö huolehtii tarvittavasta kimpin osakkaiden tiedottamisesta ja häneen voidaan olla yhteydessä asioissa, jotka liittyvät kimppeeseen sekä sen jäteastioihin ja keräyspaikkaan.

Yhteyshenkilö tilaa tyhjentämisen ja jätteenkuljetuksen jätehuoltomääräysten mukaisille jätelajeille. Kimpin yhteyshenkilö hankkii jätehuoltomääräysten pykälän 19 mukaiset jäteastiat kimpin osakkaiden käyttöön. Kimpin osakkaat sopivat jäteastialle määräysten pykälän 25 mukaisen keräyspaikan.

Kimpissa voidaan kerätä sekajätteen lisäksi myös biojätettä sekä pakkausjätteitä, eli kartonkipakkauksia, muovipakkauksia, lasipakkauksia ja metallia. Pakkausjätteiden keräys on mahdollista myös taajaman ulkopuolella. Pakkausjäteastian tyhjennys voidaan tilata jätehuoltourakoitsijalta. Yhteinen jäteastia on käytännöllinen tapa esimerkiksi biojätteen erilliskeräykseen omakotitalojen, paritalojen tai pienten rivitalojen kesken, koska yksittäisellä kiinteistöllä biojätettä syntyy tyypillisesti vähän vaadittuun tyhjennysväliin nähden.

Kun kimppea-astia on järjestetty kiinteistöittäisesti kuljetettavalle, kunnan jätehuollon järjestämisen piiriin kuuluvalla jätteelle, on jätteet toimitettava kiinteistöltä kimppea-astiaan. Määräyksissä seka- ja biojätteelle on asetettu vähimmäistilavaraus kimppea-astialle. Vaatimuksella pyritään varmistamaan, että kimppea-astian tilavuus vastaa kiinteistöillä syntyvää jätemäärää, eikä yhteisastian käyttö aiheuta epäasianmukaista jätteiden käsittelyä tai roskaantumista. Tilavaraus on sen verran alhainen, ettei vaadita ylisuuria kapasiteetteja huomioiden eri talouksien tuottamat erisuuruiset jätemäärät. Asetetulla kapasiteetilla esimerkiksi yhtä 240 litran sekajäteastiaa, joka tyhjennetään kahden viikon välein, voi käyttää jopa neljä taloutta (noin 12 henkeä). Tyypillisesti kuitenkin jätettä syntyy huomattavasti tätä enemmän, jolloin kapasiteettiakin on oltava enemmän. Jos kimpin jäteastioiden kapasiteetti alittaa vaadittavan minimikapasiteetin, jätehuoltourakoitsija voi suositella astian vaihtamista suurempaan.

Pakkausjätteiden kimppea-astioille pitää myös varata astiatilavuutta niin paljon, ettei pakkausjätteitä ohjaudu ylitäytön vuoksi sekajätteen joukkoon.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo kimppea-astian käyttöä. Mikäli käytöstä aiheutuu roskaantumista tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, niin ympäristönsuojeluviranomainen voi velvoittaa astiakoon kasvattamiseen tai tiheämpään tyhjennysväliin. Myös jätehuoltoviranomainen voi antaa kimppea koskevia ohjeita ja voi päätöksellään lakkauttaa kimppea-

astian käytön kokonaan tai osittain, jos kimppa-astian ylläpidossa ja käytössä on toistuvia laiminlyöntejä.

9.§ Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen

Kaikkia jätteitä ei voida kuljettaa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa pakkaavilla jäteauttoilla tai vastaanottaa pakkausjätteiden keräyspisteissä. Tällaisia kokonsa, määränsä tai muun vastaavan ominaisuuden vuoksi tavanomaiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomia jätteitä ovat esimerkiksi käytöstä poistetut huonekalut ja muut suurikokoiset esineet sekä puutarha- ja rakennusjätteet. Jätteen haltija vastaa tällaisten jätteiden kuljettamisesta itse tai tilaa jätehuoltourakoitsijalta tarvitsemansa erillisen noutopalvelun.

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomia jätteitä ei saa laittaa kiinteistökohtaiseen jäteastiaan, kimppa-astiaan tai pakkausjätteen keräyspisteeseen. Työturvallisuuden ja jätteiden keräyksen toimivuuden vuoksi jätteenkuljettaja voi kieltäytyä jäteastian tyhjentämisestä, jos jäteastiaan on sijoitettu sinne soveltumatonta jätettä. Jos kuljettaja ei voi tyhjentää jäteastiaa, on kiinteistön haltijan itse huolehdittava jäteastian tyhjentämisestä tai jätteenkuljetuksen tilaamisesta. Jätteet on kuljetettava sellaisilla välineillä, että kuljetus on turvallinen ja ei aiheuta haittoja.

10.§ Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat

Kunnan järjestämän jätehuollon piiriin kuuluvat jätteet on toimitettava kunnan osoittamiin paikkoihin. Velvoite on asetettu siksi, että jätteet ohjautuvat asianmukaisesti niille tarkoitettuun käsittelyyn.

Vastaanottopaikkoja jätteille, joita ei kuljeteta kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa tai vastaanoteta pakkausjätteen keräyspisteissä, ovat kunnan järjestämät jäteasemat. Jäteasemalla vastaanotetaan vaarallisia jätteitä sekä isokokoisia jäte-esineitä ja muita jäte-eriä, joita ei kuljeteta kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa (esim. rakennusjätteitä, sähkö, elektroniikka, akut paristot). Kunta on lisäksi osoittanut vastaanottopaikan puutarhajätteille.

Tuottajavastuunalaiset pakkausjätteet toimitetaan ensisijaisesti tuottajien järjestämiin vastaanottopaikkoihin, RINKI-pisteisiin. Kunnalla on myös muutamia pakkausjätteen keräyspisteitä tuottajavastuunalaisille pakkausjätteille. Tuottajavastuunalaisia jätteitä ovat esimerkiksi sähkö- ja elektroniikkaromu sekä akut ja paristot. Myös pakkaukset kuuluvat tuottajavastuulle, ja siltä osin kuin niitä ei kerätä kiinteistöittäisesti, ne toimitetaan tuottajan tai kunnan järjestämiin kierrätyspisteisiin.

Kunnan on pidettävä yllä ajantasaista listaa järjestämistään vastaanottopaikoista. Lista kunnan osoittamista vastaanottopaikoista on saatavana kunnan verkkosivuilla, www.keuruu.fi. Lisäksi osoitteessa www.kierratys.info on saatavissa tietoa sekä kunnan ja tuottajien järjestämisestä keräyspisteistä sekä ohjeita lajittelusta.

Jätteiden toimittaminen yleisille vastaanotto- ja käsittelypaikoille on määräyksessä sallittu vain paikan pitäjän antamien ohjeiden mukaisesti ja ilmoitettuin aukioloaikoina. Muina aikoina

jätteitä ei voida tuoda, ettei niistä aiheudu roskaantumista tai muuta haittaa. Jätelajit on sijoitettava niille osoitettuihin paikkoihin, että jatkokäsittelystä toteutuu oikein. Vastaanotto- ja käsittelypaikkaan saa toimittaa ainoastaan sellaista jätettä, joka on vastaanotto tai -käsittelypaikan vastaanottoehtojen mukaista.

3 JÄTTEIDEN KERÄÄMINEN KIINTEISTÖLLÄ

11.§ Kiinteistöllä erikseen lajiteltavat jätelajit

Jätehuoltomääräyksissä veloitetaan jätteen haltijat erottamaan materiaalina kierrätyskelpoiset jätteet sekajätteestä ja toimittamaan ne joko kiinteistön jäteastioihin tai pakkausjätteen keräyspisteisiin. Määräyksissä on myös lisäohjeita kiinteistökohtaisesta erilliskeräyksestä.

Pakkausjätteiden lajitteluvuvelvollisuus koskee kaikkia kiinteistöjä, kun eri jätelajeille on järjestetty erilliskeräystä kiinteistöittäisesti, tuottajien ylläpitämissä keräyspisteissä tai kunnan tukemissa keräyspisteissä. Lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet edistävät jätelain mukaisen etusijajärjestyksen toteutumista ja jäteasetuksen mukaisten kierrätystavoitteiden täyttymistä. Jätteet tulee lajitella ja toimittaa etusijajärjestyksen mukaisesti materiaalihyötykäyttöön, jotta säästetään luonnonvaroja ja vähennetään jätteistä aiheutuvia haittoja.

Asumisessa tai kunnan palvelu- ja hallintotoiminnoissa syntyneet biojätteet kuuluvat kunnan jätehuollon järjestämisvastuulle. Biojäte on lajiteltava erikseen kaikilla asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöillä sekä kunnan hallinto- ja palvelukiinteistöillä. Biojätteelle voidaan järjestää myös kompostointi kiinteistöllä. Kun kiinteistön haltija ilmoittaa kompostoivansa biojätteet, on biojäte lajiteltava ja laitettava kompostoriin.

Sekajätteestä erikseen lajiteltavia pakkausjätteitä ovat kartonki-, muovi-, lasi- ja metallipakkausjätteet. Jätelaissa on määrätty tuottajien ja kuntien yhteistoiminnasta pakkausjätteiden keräämisessä kiinteistöiltä (49 a ja 49 b §). Yhteistoiminta toteutetaan niin, että kunta puitekilpailuttaa kierrätyskelpoisen pakkausjätteen keräyksen ja kuljetuksen erilliskeräysvaatimusten alaisilta kiinteistöiltä tuottajien järjestämään käsittelyyn ja kierrätykseen. Kun keräys on järjestetty kiinteistöittäisesti, laitetaan lajitellut jätteet kiinteistön jäteastioihin. Kiinteistökohtaisen kuljetuksen ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen pakkausjätteiden keräys järjestetään keräyspisteissä, joita järjestää alueella kunta sekä Suomen Pakkauskierätys RINKI Oy. Kierrätyspisteiden sijainnit ovat verkossa osoitteessa www.kierratys.info.

Poistotekstiilien keräys järjestetään vuoden 2025 alusta lähtien. Poistotekstiilit toimitetaan kunnan järjestämään keräyspisteeseen.

Paperijätteen jätehuolto on kokonaan tuottajien järjestämää. Jos kiinteistöllä on käytössään paperintuottajien järjestämä paperinkeräysastia, on paperijäte laitettava siihen. Muutoin kiinteistöjen käytössä on tuottajien järjestämä paperijätteen alueellinen keräys. Keräys on järjestetty pakkausjätteiden keräyspisteille, joilla kerätään muitakin kierrätettäviä jätteitä.

Jotta kierrätettävät jätteet saadaan hyödynnettyä materiaalina, on lajittelussa noudatettava lajitteluohjeita. Pakkausjätteiden osalta noudatetaan tuottajien lajitteluohjeita, jotka löytyvät

Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy:n verkkosivuilta www.rinkiin.fi. Kartongin, muovin ja lasin keräykseen ei saa laittaa muita kuin pakkauksia, jotta varmistetaan jätelajin soveltuvuus tuottajan järjestämään kierrätykseen. Metallin keräykseen vastaanotetaan metallipakkaukset ja muu asumisessa syntyvä pienmetalli.

Myös muut tuottajavastuunalaiset jätteet on kerättävä erikseen ja toimitettava tuottajan järjestämään vastaanottopaikkaan. Tuottajavastuunalaisia jätteitä ovat esimerkiksi paristot ja akut, sähkö- ja elektroniikkaromu (SER) ja ajoneuvojen renkaat. Pantilliset juomapakkaukset on toimitettava näitä varten järjestettyihin palautuspisteisiin, josta ne saadaan toimitettua uusio- tai materiaalihyötykäyttöön.

Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet on kerättävä erikseen ja toimitettava käsiteltäväksi jätehuoltomääräysten luvussa 10 annettujen määräysten mukaisesti, koska nämä jätteet aiheuttavat terveys- ja ympäristöhaittoja sekajätteessä.

Puutarhajäte, risut ja oksat sekä käsittelemätön puujäte, joita ei käsitellä omatoimisesti kiinteistöllä jätehuoltomääräysten mukaisesti, on toimitettava säännöksen mukaisesti kunnan osoittamaan vastaanottopaikkaan. Puutarhajätteen kompostoinnista ja puhtaan puun polttamisesta kiinteistön tulisi joissa on säännökset jätehuoltomääräysten pykälissä 15 ja 16.

Rakennus- ja purkujätteelle annetaan jäteasetuksessa määrän ja haitallisuuden vähentämiseen ja käsittelyyn liittyviä määräyksiä sekä erilliskeräysvelvoitteita, jotka koskevat niin elinkeinotoimintaa kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia kiinteistöjä. Asuinkiinteistöillä syntyvä rakennus- ja purkujäte kuuluu kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin ainoastaan siinä tapauksessa, että se on peräisin kotitalouden pienimuotoisesta omatoimisesta rakennus- ja purkutoiminnasta. Tämä jäte tulee toimittaa kunnan osoittamalle jäteasemalle. Mikäli remontin suorittaa remointipalveluja tarjoava yritys tai palkattu työntekijä, rakennus- ja purkujätteet eivät kuulu kunnan jätehuollon järjestämisvastuun piiriin.

12.§ Sekalainen yhdyskuntajäte eli sekajäte

Etusijajärjestyksen noudattamiseksi on tärkeää, että yhdyskuntajätteestä saadaan syntypaikkalajittelun ja erilliskeräyksen kautta eroteltua kaikki kierrätyskelpoiset lajit. Vaikka jätteet lajitellaan huolellisesti, syntyy kiinteistöillä aina myös sellaista jätettä, jolle ei ole järjestetty erilliskeräystä kiinteistöittäisesti tai keräyspisteissä. Kaikilla kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvilla kiinteistöillä onkin oltava sekajätteelle kiinteistökohtainen jäteastia tai kimppa-astia. Pakkausjätteen keräyspisteisiin sekajätettä ei voi toimittaa.

Sekajäte ohjautuu energiahyötykäyttöön. Sekajäte poltetaan voimalaitoksissa, jossa tuotetaan sähköä ja lämpöä. Tämän vuoksi sekajätteen joukkoon ei saa laittaa energiahyödyntämiseen soveltumattomia jätteitä. Esimerkiksi sekajätteen joukossa oleva metalli kasvattaa tuhkamäärää ja sen metallipitoisuutta, kuluttaa laitteistoa sekä lisää tukosriskiä jätepolttoaineen käsittelyssä. Lasi ja keramiikka kasvattavat myös tuhkamäärää ja lisäävät laitteiston kulumista. PVC-muovi (muovilaatu 03) ei sovellu energiana hyödynnettäväksi, sillä sen sisältämä kloori tuottaa palaessaan myrkyllisiä klooriyhdisteitä. PVC-muovia on tyypillisesti esimerkiksi sadevaatteissa, vahakankaissa, suihkuverhoissa, toimistomapeissa ja muovitaskuissa, uimareinkaissa ja muissa puhallettavissa leluissa sekä muovimatoissa ja muoviputkissa.

Säännöksessä on mahdollistettu poikkeaminen siltä osin, kun kyseessä ovat yksittäiset pienet palamattomat jätteet, joille ei ole järjestetty erilliskeräystä kiinteistöittäisesti tai keräyspisteissä. Sekajäteastiaan saa siis laittaa yksittäisiä lasi- ja posliiniastioiden sirpaleita ja yksittäisiä pieniä PVC-muovisia esineitä, sillä olisi kohtuutonta vaatia toimittamaan tällaisia pieniä erinä erikseen jäteasemalle. Suuremmat erät (esim. rikkoutuneet ikkunat tai usean PVC-tuotteen erät) on kuitenkin toimitettava jäteasemalle, koska poltossa ne aiheuttavat haittaa. Lasipakkauksia (lasipurkkeja ja -pulloja) tai metallia ei sekajäteastiaan saa laittaa edes pieniä määriä, koska ne voi toimittaa helposti joko kiinteistöllä olevaan erilliskeräykseen tai keräyspisteeseen. Vaarallisia jätteitä ei saa missään tapauksessa laittaa sekajäteastiaan. Sekajäteastiaan kuulumattomat jätteet on listattu tarkemmin jätehuoltomääräysten pykälässä 22.

13.§ Asuinkiinteistöjä koskevat jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Asumisessa syntyvien kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteiden pohjana on jäteasetuksessa säädetty velvoitetasot. Asetuksen mukaan biojäte, kartonki-, muovi- ja lasipakkaukset sekä metalli on erilliskerättävä omiin kiinteistökohtaisiin jäteastioihin taajamissa vähintään viiden asuinhuoneiston kiinteistöillä. Lisäksi jäteasetuksen mukaan biojätteen erilliskeräys on laajennettava koskemaan kaikkia asuinkiinteistöjä yli 10 000 asukkaan taajamissa.

Jätehuoltomääräyksillä voidaan laajentaa tai supistaa jäteasetuksen erilliskeräysvelvoitteiden vähimmäisvaatimuksia. Keuruun kaupungin jätehuoltomääräysten mukaan biojäte on erilliskerättävä kaikilla kiinteistöillä. Biojätteen laaja erilliskeräysvelvoite on Keuruulla alkanut jo 20 vuotta sitten.

Biojätteen erilliskeräyksen vaihtoehtona on kompostointi, jossa on noudettava jätehuoltomääräysten pykälää 15. Jotta kompostointi voisi korvata kokonaan biojätteen erilliskeräyksen sellaisilla kiinteistöillä, joita keräysvelvoite koskee, on kompostoinnista huolehdittava ympäristöisesti. Jos biojäte esimerkiksi kompostoidaan kiinteistöllä vain kesäaikaan, on biojätteen erilliskeräys järjestettävä talviajalle.

Pakkausjätteet eli kartonki-, muovi- ja lasipakkaukset sekä metalli on erilliskerättävä jäteasetuksen ja näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti kaikilta vähintään viiden asuinhuoneiston kiinteistöiltä taajamissa. Jätehuoltomääräysten mukaisesti nämä laajentuneet erilliskeräysvelvoitteet astuivat voimaan 1.9.2023 niillä kiinteistöillä, joilla erilliskeräysvelvoitteiden määrittämiä jätelajeja ei ole vielä kerätty edellisten jätehuoltomääräyksien mukaisesti. Pakkausjätteiden erilliskeräysvelvoitteet koskevat sekä vakituisesti asuttuja kiinteistöjä että sellaisia vapaa-ajan kiinteistöjä, joilla on vähintään viisi lomahuoneistoa tai vapaa-ajan asuinrakennusta.

Yksikkö, johon erilliskeräyksen velvoitteet kohdistuvat, on kiinteistö. Kiinteistön käsitettä tulkitaan jäteasetuksen mukaisesti jätteen keräyksen järjestämisen näkökulmasta. Tällöin kiinteistöllä sijaitsevaisi katsottavien huoneistojen lukumäärä ei ole jokaisessa tilanteessa yhteneväinen esimerkiksi kiinteistörekisteriin merkittyjen kiinteistöyksikköä koskevien tietojen kanssa, vaan merkitystä voidaan antaa myös kiinteistön ja sillä sijaitsevien rakennusten omistus- ja hallintasuhteille sekä jätelistettä käytännössä käyttävien asuinhuoneistojen lukumää-

rälle. Olennaista on, että kiinteistö muodostaa jätehuollon järjestämisen kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden. Käytännössä samalla tontilla voi esimerkiksi olla viisi omakotitaloa tai paritaloa, mutta ilman asunto-osakeyhtiömuotoa. Jos kullakin talolla on oma jätepiisteensä, rinnastuu tilanne omalla tontilla sijaitseviin yksittäisiin omakotitaloihin tai paritaloihin, eivätkä vähintään viidelle asuinhuoneistolle säädetty erilliskeräysvelvoitteet koske tontilla sijaitsevia taloja. Toisaalta erilliskeräysvelvoite koskee niitä asunto-osakeyhtiöitä, joissa samaa jätepiistettä käyttää vähintään viisi asuinhuoneistoa, riippumatta siitä, muodostuuko asunto-osakeyhtiö erillispientaloista tai esimerkiksi rivitaloista. Säännöksen mukaisen huoneistorajan laskennassa ei ole merkitystä sillä, kuinka monen tontin alueelle asunto-osakeyhtiöön kuuluvat rakennukset sijoittuvat. Yli viiden huoneiston kimppoja kohdellaan näiden jätehuoltomääräysten erilliskeräysvaatimuksen osalta samanlaisena yksikkönä, kuin yli viiden huoneiston kiinteistöjä.

Kierrätettävien pakkausjätteiden erilliskeräysvelvoitteet koskevat taajamia. Jäteasetuksessa taajamalla tarkoitetaan rakennusryhmää, jossa on vähintään 200 asukasta ja jossa rakennusten välinen etäisyys on yleensä enintään 200 metriä. Näissä jätehuoltomääräyksissä taajamarajausten pohjana on käytetty tätä virallista taajama-aineistoa (lähteenä Suomen ympäristökeskuksen yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmä YKR) ja Jämsän kaupungin alueen taajamarajaukset on esitetty kunnan verkkosivuilla.

Keräyspaperi kuuluu tuottajavastuun piiriin ja sen keräyksestä on säädetty erikseen jätelaisissa. Jätelain mukaisesti tuottajan on järjestettävä paperin kuljetus maksutta kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanottopaikasta, jos kiinteistö sijaitsee muulla kuin pientalo- tai haja-asutusalueella. Jätelain mukaan kiinteistön haltijan on järjestettävä keräyspaperin keräystä varten tarvittavat tilat kiinteistölle. Velvollisuus ei kuitenkaan koske pientaloja tai muita vastaavia kiinteistöjä eikä haja-asutusalueella sijaitsevia kiinteistöjä. Käytännössä vain taajamien asunto-osakeyhtiöt ovat paperin kiinteistöittaisen keräyksen piirissä.

Kunta järjestää biojätteen, kartonkipakkausten, muovipakkausten, lasipakkausten ja metallin keräyksen ja kiinteistöittaisen kuljetuksen jätehuoltoviranomaisen rajaamalla alueilla erilliskeräysvaatimuksien alaisille kiinteistöille. Ne kiinteistöt, joita edellä mainittujen kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteet eivät koske, voivat tilata jätteilleen kuljetuksen jätehuoltourakoitsijalta.

Haja-asutusalueen kiinteistöille biojäte on suositeltavaa kompostoida ja muut kierrätettävät jätteet on toimitettava pakkausjätteen keräyspisteisiin.

14.§ Muiden kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvien kiinteistöjen erilliskeräysvelvoitteet

Määräyksissä on asetettu jäteasetuksen kanssa yhteneväiset erilliskeräysvelvoitteet myös muille kuin asuinhuoneistoille. Jätehuoltomääräysten mukaiset erilliskeräysvelvoitteet koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piirissä olevia kiinteistöjä, kuten kuntien virastoja, kouluja ja päiväkoteja.

Velvoitteita sovelletaan myös asuntoloihin ja muuhun vastaavaan asumiseen silloin, kun asuinhuoneistojen määrä alittaa tämän määräyksen pykälässä 13 asetetun lukumäärän, mut-

ta asukkaita on niin paljon, että jätteitä kuitenkin syntyy määräyksen pykälässä 14 säädettyjen arvojen (kg / viikko) yli.

Biojätteen erilliskeräys tulee järjestää näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti kaikilla kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piirissä olevilla kiinteistöillä. Biojätettä koskien on otettava huomioon erilliskeräysvelvoitteiden lisäksi jätelain ja jäteasetuksen mukaiset elintarvikejätteen ehkäisy- ja kirjanpitovelvoitteet. Elintarvikealan toimijoiden eli esimerkiksi ravitsemuspalvelujen on jäteasetuksen mukaan luovutettava käyttämättä jääneet elintarvikkeet uudelleenjalkeluun ensisijaisesti ihmisravinnoksi, jos se voidaan tehdä elintarviketurvallisuutta vaarantamatta ja kohtuullisin kustannuksin. Kun biojätettä syntyy, on toimijoiden pidettävä kirjaa elintarvikejätteen määrästä ja käsittelystä jätelain ja -asetuksen mukaisesti.

Erilliskeräysvelvoitteet on asetettu lasipakkauksille ja metallille sekä muovi- ja kartonkipakkauksille. Lasipakkauksille ja metallille keräys on oltava järjestettynä, jos niitä syntyy vähintään 2 kg viikossa (= noin 5–10 litraa/vko). Muovi- ja kartonkipakkauksille erilliskeräysvelvoitteen rajana on vähintään 5 kg:n kertymä viikossa (= noin 200 litraa/vko).

Kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteet ovat voimassa jätehuoltoviranomaisen määrittelemissä taajamissa ja lisäksi sellaisilla asema- tai yleiskaavoitetuilla palvelu-, matkailu- tai työpaikka-alueilla, jotka sijaitsevat kierrätettävien jätteiden kuljetusalueella. Näin erilliskeräys on logistisesti ja ympäristön kannalta järkevää. Samoin kuin asuinkiinteistöt, myös muut kunnan järjestämän jätehuollon piiriin kuuluvat kiinteistöt voivat ottaa vapaaehtoisen erilliskeräyksen.

Jätehuoltomääräysten mukaiset erilliskeräysvelvoitteet eivät koske elinkeinonharjoittajia ja muita kunnan jätehuollon järjestämisvastuulle kuulumattomia toimijoita. Heille on jäteasetuksessa säädetty täysin vastaavat erilliskeräysvelvoitteet.

Kaikkien jätteen tuottajien on noudatettava jäteasetuksen mukaisia velvoitteita.

4 OMATOIMINEN KÄSITTELY JA HYÖDYNTÄMINEN

15.§ Kompostointi

Biohajoavat elintarvike- ja puutarhajätteet suositellaan kompostoitavaksi kiinteistöillä, kun kiinteistö sijaitsee haja-asutusalueella. Jätelain läheisyysperiaate tukee kiinteistöillä biojätteiden kompostointia paikallisesti. Jätehuoltomääräyksissä mahdollistetaan biojätteen kompostointi, kun se tehdään säännöksen mukaisesti siten, ettei haittoja aiheudu. Kompostointiin ei kiinteistöillä velvoiteta, sillä väärin hoidettuna kompostoinnista voi olla enemmän haittaa kuin hyötyä. Kompostiin saa laittaa vain maatuvaan jätettä, koska vain tällainen jäte voidaan kompostoida käsitellä haitattomaksi. Kompostoriin ei saa kuitenkaan laittaa vieraslajeiksi luokiteltuja kasveja tai niiden osia, jotteivät ne pääse leviämään kompostimullan mukana. Vieraslajeiksi luokitellut kasvit ovat sellaisia kasveja, joiden siirtymistä luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolelle ihminen on tahattomasti tai tarkoituksella edesauttanut. Vieraslajit on lueteltu kansallisessa vieraslajiluettelossa (www.vieraslajit.fi). Vieraslajit voi hävittää sekajätteen mukana tai toimittaa jäteasemalle.

Biojätteen kompostointia varten on määräyksen mukaan oltava suljettu kompostori eli siinä on oltava pohjalevy tai -verkko sekä kansi. Pohjalevy tai -verkko estää haittaeläinten, kuten jyrsijöiden, pääsyn kompostoriin. Kansi ehkäisee mahdollisia kompostoinnin hajuhaittoja, suojaa kompostoria haittaeläimiltä ja estää sadevesien hallitsemattoman pääsyn kompostoriin. Kompostorin tulee olla ilmastoitu, mutta ilmastointiaukkojen koon ei tule olla yli 7 mm, jotta kompostoriin ei pääse haittaeläimiä. Ympäri vuoden käytettävän kompostorin on suositeltavaa olla lämpöeristetty. Tätä ei vaadita, jos kompostori täyttää muutoin edellä esitellyt vaatimukset ja kompostorin tilavuus on riittävä kaikille kiinteistöllä syntyville biojätteille huomioiden talviaikaan tapahtuva hidastuminen tai pysähtyminen kompostoitumisessa. Elintarvikejätteiden kompostointi ei ole kompostorille asetettujen vaatimusten vuoksi sallittua esimerkiksi aumassa, kompostointikehikossa tai avolantalassa.

Asianmukaisessa kompostoinnissa elintarvikejätteen tulee olla selvästi maatunutta ennen kuin se poistetaan kompostorista. Mikäli käytössä on sisäkompostori, jossa kompostointiaika on lyhyt, eivät elintarvikejätteet tavallisesti ehdi maatua riittävästi tässä kompostorissa. Sisäkompostoinnin jälkeen tarvitaan vielä toinen suljettu kompostori kompostimassan jälkikompostointia varten. Viime vuosina yleistynyt Bokashi-menetelmä ei ole yksin riittävä biojätteen käsittelyyn. Bokashi-menetelmässä eloperäinen jäte laitetaan tarkoitukseen suunniteltuun ämpäriin fermentoitumaan eli käymään hapettomassa tilassa. Tämän jälkeen Bokashista poistettu eloperäinen aines on vielä jälkikompostoitava asianmukaisessa kompostorissa ennen kuin sen voi hyödyntää omassa puutarhassa.

Kompostoria on tyhjennettävä ennen sen täyttymistä, joka tapauksessa vähintään vuoden välein, niin että kiinteistöllä syntyvä biojäte mahtuu aina kompostoriin. Kompostoitunut massa on hyödynnettävä omatoimisesti, jotta kyseessä on aidosti biojätteen materiaalihyötykäyttö. Kompostori voi olla myös useamman naapurikiinteistön tai muun lähikiinteistön yhteinen. Yhteinen kompostori voi toimia erityisesti pienillä talouksilla paremmin kuin oma kompostori. Kompostorissa on kuitenkin oltava riittävästi tilavuutta yhtä taloutta kohti. 1–5 henkilölle riittää tyypillisesti 100–250 litran kompostori, ja 6–10 henkilölle riittää tavallisesti 250–400 litran kompostori. Riittävä tilavuus on otettava huomioon myös silloin, jos biojätteet kompostoidaan taloyhtiössä erilliskeräyksen sijaan. Jos kompostori on usean kiinteistön yhteinen, on huolehdittava siitä, että kompostori on sijoitettu paikkaan, jossa se on tosiasiaa aina käyttäjien saavutettavissa.

Jäteasetuksen mukaan jätteen haltijan on annettava biojätteen omatoimisesta käsittelystä tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle. Jätehuoltomääräysten mukaan tämä ilmoitus tehdään jätehuoltoviranomaisen ylläpitämää rekisteriä varten kunnalle, joka hoitaa tietoaineiston käsittelyn ja rekisteriin merkitsemisen. Ilmoitus on tehtävä sähköisellä lomakkeella kunnan verkkosivuilla www.keuruu.fi. Ilmoitus on annettava asetuksen mukaisesti vähintään kahden kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta ja samoin toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava vähintään kahden kuukauden kuluessa. Tietoja on päivitettävä jätehuoltoviranomaiselle vähintään viiden vuoden välein, vaikka muutoksia ei olisi tullut.

Kompostointi-ilmoituksen on sisällettävä tiedot mm. kompostorin rakenteesta, sijainnista ja käytöstä, jotta voidaan varmistua siitä, että kompostointi on järjestetty kiinteistöllä määräysten mukaisesti. Tarpeen mukaan ilmoituksen tekijää voidaan ohjeistaa korjausten tekemiseen. Ilmoituksen perusteella tieto kompostoinnista viedään rekisteriin ja se on käytettävissä sekä

valvontaa, neuvontaa että raportointia varten. Kompostointitiedot otetaan huomioon mm. valtakunnallisessa yhdyskuntajätteen kierrätysasteen laskennassa.

Jätehuoltomääräyksissä on asetettu erityisiä velvoitteita kuivakäymäläjätteen, eläinten ulosteiden ja laite-puhdistamolietteiden kompostointiin, sillä niitä kompostoitaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota hygieniaan ja hajuhaittojen torjumiseen. Edellä mainittujen jätteiden kompostointi on tämän vuoksi sallittua vain taajaman ulkopuolella tarkoitukseen sopivassa ja hyvin ilmastoidussa kompostorissa, joka on suojattu haittaeläinten pääsylvä ja jonka valumavesien pääsy maahan on estetty.

Puutarhajätettä saa kompostoida kompostorissa, kompostointikehikossa tai aumassa, sillä se on ominaisuuksiltaan sellaista, ettei haittoja helposti aiheudu. Kompostoinnin pitää kuitenkin olla hallittua ja puutarhajätteiden kompostiakin pitää hoitaa, sillä pelkkä puutarhajätteiden läjittäminen ei ole kompostoimista. Myöskään puutarhajätteen kompostoriin ei saa laittaa vieraslajeja tai niiden osia siten, että ne voivat päästä leviämään ympäristöön. Puutarhajätettä ei saa kuljettaa puistoihin tai muille yleisille tai yksityisille alueille, jossa se aiheuttaa ympäristön rumentumista ja yleisen viihtyvyyden vähentymistä. Jos puutarhajätettä ei kompostoida omalla kiinteistöllä, se on kuljetettava kunnan osoittamaan vastaanottoaikaan tämän määräyksen pykälän 11 mukaisesti.

Kompostorin sijoittamisessa on huomioitava se, ettei siitä saa aiheutua ympäristöhaittaa tai haittaa naapureille. Muun kuin pelkän puutarhajätteen kompostorin on oltava riittävän suojaetäisyyden päässä talousvesikaivosta ja vesialueesta, jottei veden pilaantumista pääse tapahtumaan. Tämän määräyksen pykälässä 25 on asetettu kompostorille lisäksi jätteenkeräyspaikkojen suojaetäisyyksiä vastaavat etäisyydet asuinrakennuksiin, ettei kompostoinnista aiheudu haittoja esimerkiksi naapureille. Kompostori voidaan kuitenkin aina sijoittaa rakennuslupakuviin merkittyyn jätehuollolle varattuun tilaan, johon on myös jäteastiat sijoitettu.

Biojätettä voidaan mahdollisesti kompostoida uudenaikaisissa keräysvälineissä, jotka ovat kompostoinnin lisäksi suunniteltu koneelliseen tyhjennykseen kiinteistöittäisessä biojätteenkuljituksessa. Tällaisesta keräysvälineestä kompostoituneen massan voi tyhjentää joko itse tai vaihtoehtoisesti biojätteen voi tyhjentää jätteautolla. Tällainen kompostorin sijoittamisessa on huomioitava, että jätteauto pääsee esteettömästi kompostorin viereen tyhjentämään sen.

Jätevesiviemäriin liitettyjen jätemyllyjen käyttäminen on kielletty, koska ne voivat aiheuttaa ongelmia viemäriverkostossa. Myös ylimääräisen rasvan johtaminen jätevesiviemäriin on kielletty, sillä se voi jähmettyä viemäreihin. Nestemäistä rasvaa ei voi laittaa myöskään biojätteen erilliskeräykseen tai sekajäteastiaan, vaan se on ensin kovuutettava, imeytettävä paperiin tai pienet määrät pakattavat tiivistä esimerkiksi pulloon tai maitopurkkiin. Pienet määrät ylimääräistä rasvaa voi kompostoida.

16.5 Jätteen polttaminen

Jätteiden hävittäminen polttamalla on jätehuoltomääräyksissä pääsääntöisesti kielletty. Kiinteistön tulisijoissa voidaan polttaa risuja ja oksia sekä puhdasta, kuivaa, kyllästämätöntä ja maalaamatonta käytöstä poistettua puutavaraa eli puhdasta jättepuuta. Tällaisen materiaalin polttamisesta ei aiheudu haitallisia savukaasuja. Käsitellyn puun, kuten paine- ja pintakäsi-

tellyn puun, lastulevyn ja muovipinnoitettujen puulevyjen poltto on vähäisessäkin määrin kiellettyä, koska näistä syntyvät savukaasut ovat haitallisia.

Paperia, pahvia ja kartonkia voidaan kiinteistöjen tulisijoissa polttaa vähäisiä määriä vain sytykkeenä. Tällöinkin on huomattava, ettei polteta aikakauslehtiä tai sellaisia kartonkipakkauksia, joissa on myös metalli- tai muovikalvot (esim. maito- ja mehupurkit). Muovijätteiden poltto on kokonaan kielletty. Kun jätteitä poltetaan pienikiinteistöjen tulisijoissa, palamisolosuhteet eivät ole sellaisia, mitä hallitulta yhdyskuntajätteiden poltolta voidaan edellyttää. Savukaasujen mukana ympäristöön joutuu nokea ja hajua sekä terveydelle haitallisia yhdisteitä, joista saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista ja viihtyisyshaittoja.

Jätteiden avopoltto on kiellettyä. Avopoltolla tarkoitetaan myös jätteiden polttamista tynnyrissä tai vastaavassa astiassa. Avopolttona voidaan polttaa ainoastaan kuivia olkia, risuja, oksia tai kantoja taajaman ulkopuolella. Puhtaan puutavaran avopolttaminen on lähtökohtaisesti kielletty etusijajärjestyksen vastaisena, koska puun polttamisesta saatava lämpöhyöty häviää. Risujen ja oksien avopoltossa on huomioitava, ettei toiminnalla saa aiheuttaa haittaa ympäristölle tai naapureille. Taajamissa ei edes tällaisten pihanhoitotöissä syntyvien jätteiden polttaminen ole sallittua, koska polttamisesta aiheutuu savuhaittoja ja tulipalovaaraa.

Kulotuksesta ja merkittävästi savua muodostavista avotulista on aina tehtävä tulentekoilmoitus alueen pelastusviranomaiselle ja sen voi tehdä Pelastuslaitoksen verkkosivuilla. Maastopalovaroitusten ollessa voimassa kaikenlainen polttaminen on kiellettyä.

Puutarhajätteiden vastaanotto on järjestetty Keuruun kaupungin alueella, joten ne voidaan käsitellä asianmukaisesti ja kohtuullisin kustannuksin muutenkin kuin polttamalla, jolloin puutarhajäte saadaan mahdollisesti kierrätettyä. Suuri osa puutarhajätteistä voidaan myös käsitellä kiinteistökohtaisesti kompostoimalla tai hakettamalla oksat ja risut katteeksi.

17.§ Jätteen hautaaminen tai upottaminen

Jätteiden sijoittaminen maahan tai upottaminen vesistöön on hallitsematonta jätteiden käsittelyä, joka on jätelain nojalla kiellettyä. Se voi myös aiheuttaa ympäristön pilaantumista. Tämän takia jätteiden hautaaminen maahan tai vesistöön upottaminen sekä jälle vieminen on määräyksessä erityisesti kielletty.

Kuolleiden lemmikkieläinten hautaaminen on sallittua koko maassa. Kuolleet lemmikkieläimet hävitetään ensisijaisesti hautaamalla tai tuhkaamalla. Kuolleet pienikokoiset lemmikkieläimet ja luonnonvaraiset pieneläimet, joihin ei epäillä liittyvän ihmisiin tai eläimiin tarttuvan taudin riskiä, saa laittaa myös kiinteistön sekajäteastiaan. Kuolleita tuotantoeläimiä koskee oma sääntelynsä, josta tietoa saa Ruokavirastolta.

18.§ Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa

Ympäristönsuojelulaki mahdollistaa jätteiden pienimuotoisen ei-ammattimaisen hyödyntämisen muun muassa kiinteistön omistajan omassa maanrakentamisessa.

Sellainen pienimuotoinen hyödyntäminen, jossa esimerkiksi purettavasta rakennuksesta syntyviä tiiliä hyödynnetään purkukiinteistöllä kiinteistön omistajan tai haltijan omana työnä, on jätteen ei-ammattimaista hyödyntämistä. Ympäristönsuojelulain mukaan jätteiden ammatillainen tai laitostainen käsittely vaatii sen sijaan aina ympäristöluvan.

Jätehuoltomääräyksen tarkoitus on koskea pienimuotoista, kertaluontoista ja kiinteistökohtaista jätteen hyödyntämistä. Esimerkiksi tiili- ja betonimurskeen hyödyntäminen voi jätelain mukaan tapahtua vain jätteenhaltijan itse käsitellessä jätteen omalla kiinteistöllään. Naapurusten yhteistoiminta ei ole mahdollista muun kuin biojätteen, saostussäiliöiden lietteen tai näihin verrannollisten jätteiden omatoimisessa käsittelyssä. Käsittelystä olisi hyvä tehdä ilmoitus ympäristönsuojeluviranomaiselle, joka arvioi hyödyntämisen ympäristönsuojelulain mukaisuuden.

Keurusselän seudun ympäristönsuojelumääräyksissä säädetään pieni muotoinen käsittely (alle 500 tn) betonin, tiilen tai muun maarakennukseen soveltuvan jätteen hyötykäytössä. Tämän määräyksen mukaisesti kaikesta hyötykäytöstä pitää tehdä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluvirnaomaiselle vähintään 30 vuorokautta ennen hyödyntämisen aloittamista.

Toimenpiteen suorittajan tulee olla selvillä jätteiden puhtaudesta ja haitattomuudesta.

5 JÄTEASTIAT

19.§ Jäteastiatyypit

Määräyksissä edellytetään, että kiinteistön haltijalla tulee olla käytössään kiinteistöllä riittävä määrä jäteastioita määräysten mukaista jätteiden keräämistä varten. Tällä varmistetaan, että kiinteistöllä on syntyvään jätemäärään ja -laatuun nähden asianmukaiset keräysvälineet.

Määräyksen mukaisesti jäteastian on oltava sellainen, että se soveltuu kerättävälle jätelajille sekä jätteet saadaan siitä kuormattua toimivasti ja turvallisesti jäteautoon. Jäteastian koon on vastattava kiinteistöllä syntyvää jätemäärää ja astian on oltava aina suljettavissa tyhjennysväli huomioon ottaen. Jos astia ei ole suljettavissa, jätteet voivat levitä ympäristöön aiheuttaen roskaantumista. Kiinteistön jäteastian tilavuus on valittava siten, että jätemäärän vaihdellesakin jätteet mahtuvat aina jäteastiaan. Lisäksi erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, että erilliskerättäviä kierrätettäviä pakkausjätteitä varten varataan riittävästi astiatilavuutta. Tällöin kierrätettäviä jätteitä ei ohjaudu ylitäytön vuoksi sekajätteeseen.

Suurimmaksi osaksi kiinteistöillä käytetään käsin siirrettäviä, pyörällisiä ja kannellisia enintään 660 litran jäteastioita. Myös kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jäteastioiden hankinta ja jäteastioiden uusiminen kuuluu kiinteistön haltijalle.

Jätteen koneellisen kuormaamisen turvallisuuden ja sujuvuuden takia on kiinteistön haltijan hankkimien jäteastioiden oltava voimassa olevan jäteastiastandardien mukaisia. Tällä hetkellä koneellisesti kuormattaville jäteastioille on noudatettava standardeja SFS-EN 840-1:2020, SFS-EN 840-2:2020, SFS-EN 840-3:2020 tai SFS-EN 840-4:2020.

Poikkeuksellisten jäte-esineiden ja suurten jätemäärien keräykseen voidaan käyttää myös muita soveltuvia keräysvälineitä, kuten esimerkiksi puristimia tai jätelavoja. Sopivuus keräyslogistiikkaan on varmistettava jätehuoltourakoisijalta, jotta keräysvälineen tyhjennys sujuu ongelmitta.

Rullakoiden käyttö on sallittua vain tilanteissa, joissa rullakkoon kerätään ainoastaan isokoisia pahvipakkauksia litistettyinä. Jos rullakoihin kerättäisiin myös muita jätteitä, kuten kartonkipakkauksia, jätteiden kuormaaminen jäteautoon olisi hankalaa ja jätteet leviäisivät helposti ympäristöön.

Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa on kielletty työturvallisuussyistä jätessäkeille tarkoitetut jätessäkkilinelit sekä pikakontit.

Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätehuoltoviranomainen voi hyväksyä muunlaisenkin jäteastioiden käytön kuin määräyksissä on edellytetty. Näin huomioidaan eri kiinteistöjen erilaiset tarpeet erilaisille jäteastioille sekä uusien innovaatioiden kehittämisen ja käyttöön ottamisen. Määräyksistä poikkeavista jäteastioista ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa ympäristölle ja ne eivät saa vaarantaa käsittelijöiden työturvallisuutta.

20.§ Jäteastian merkitseminen

Jäteastiat on määräyksen mukaan merkittävä kyseistä jätelajia osoittavalla merkinnällä, että käyttäjälle ja tyhjentäjälle on selvää, mitä jätettä kukin astia sisältää. Lisäksi tyhjennyksistä vastaavan yrityksen tai yhteisön yhteystiedot on löydettävä jäteastioista tai niiden välittömästä läheisyydestä, jotta ongelmatilanteissa yhteystiedot ovat asiakkaille helposti nähtävissä. Jäteasetuksen mukaisesti myös jätehuoltomääräyksissä edellytetään, että jäteastiassa tai sen välittömässä läheisyydessä on riittävät jätteiden lajitteluohjeet, jotka ohjaavat jäteastioiden käyttäjiä.

Jos jäteastia ei ole kiinteistön välittömässä läheisyydessä, on jäteastiaan merkittävä astiaan käyttävän kiinteistön osoitteen mukainen numero. Kiinteistöä koskevan merkinnän astiaan tekee kiinteistön haltija. Useamman jätteen haltijan keräyspaikassa olevat jäteastiat on merkittävä, että astioiden käyttäjät selviävät. Kiinteistökohtaisen jäteastian osalta merkitsemisvastuu on jäteastiaa käyttävällä jätteen haltijalla ja kimpoissa yhteyshenkilöllä. Jäteastian yksilöinti varmistaa, että jätteenkuljettaja tyhjentää oikean jäteastian. Myös mahdollisiin ongelmiin voidaan puuttua tehokkaasti, kun jäteastiat ovat yksilöity.

21.§ Jäteastian täyttäminen

Jäteastioiden täyttämistä koskevalla määräyksellä ohjataan sitä, että jäteastioihin laitetaan vain niihin kuuluvia jätteitä ja astiat täytetään oikein. Jäteastioille ja irtojätessäkeille tai muille jäte-esineille on annettu myös enimmäispainorajat. Käytännössä painorajat edellyttävät, että painavien jätelajien, kuten biojätteen ja lasin, keräykseen käytetään pieniä jäteastioita (enintään 240 litraa). Säännöksellä varmistetaan, ettei kuljettajan työturvallisuus vaarannu ja jätteet saadaan kuormattua ilman haittojen aiheutumista.

Jätteiden pitäisi aina mahtua kiinteistön jäteastioihin. Jos kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltuva jäte ei yksittäisessä poikkeustapauksessa mahdu kokonsa tai määränsä puolesta jäteastiaan, se voidaan määräyksen mukaan tilapäisesti sijoittaa jäteastian välittömään läheisyyteen, josta sen voi kuormata jäteauton kyytiin. Ylimääräinen jäte on merkittävä yksiselitteisesti niin, että jäteauton kuljettajan on helppo tunnistaa jäte. Ylimääräinen jäte on pakettava niin, että jäteauton kuljettaja saa sen yksin turvallisesti ja helposti kuormattua. Sellaiset isot jätteet (esim. huonekalut jne), jotka ei ole kuljettajan yksin kuormatavissa on kuljetettava määräysten pykälän 9 mukaisesti omatoimisesti. Jos ylimääräistä jätettä on poikkeuksellisesti huomattavasti normaalia enemmän, on sen kuljettamisesta sovittava etukäteen tai tilattava erillinen kuljetus tai kuljetettava omatoimisesti jäteasemalle.

Pykälässä on lueteltu ne aineet ja esineet, jotka on ennen jäteastiaan sijoittamista pakettava huolellisesti. Erityisesti sekajäte ja biojäte on pakettava, ettei aiheudu esimerkiksi astian likaantumista. Pakkaamista ei edellytetä jätteiltä, jotka eivät likaa jäteastiaa. Pykälässä on lisäksi määrätty, mitä jätteitä ei saa laittaa lainkaan yhdyskuntajätteiden jäteastioihin. Luettelossa on mainittu esimerkiksi palo- ja räjähdysvaaraa aiheuttavat jätteet, vaaralliset jätteet ja nestemäiset jätteet. Jäteastiaan ei saa laittaa mitään sellaista jätettä, joka voi aiheuttaa työturvallisuusriskin tyhjentäjälle tai vahingoittaa jäteastiaa tai kuljetuskalustoa tai vaikeuttaa merkittävästi jätteen kuormausta tai purkamista. Etenkin vaaralliset jätteet aiheuttavat haittaa tai vaaraa loppukäsittelyssä erilaisten vaaraominaisuuksien (ympäristöriski, palovaara, räjähdysvaara jne) takia. Määräyksellä pyritään varmistamaan käyttäjän, jäteauton kuljettajan ja ympäristön kannalta turvallinen ja toimiva jätehuolto.

22.§ Tyhjennysvälit

Tyhjennysvälejä koskevassa määräyksessä on säädetty, miten usein kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piirissä olevat jäteastiat tulee tyhjentää. Määräys on annettu, koska säännölliset, riittävät tyhjennysvälit tukevat kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen logistiikkaa ja varmistavat, ettei jätteistä aiheudu haittoja ympäristölle tai terveydelle. Tarkoituksenmukaisesti määritellyt jäteastioiden tyhjennysvälit parantavat myös asukkaiden lajitteluhalukkuutta ja kokemusta jätehuollon toimivuudesta.

Biojäteastian tyhjennysvälin on oltava tarpeeksi tiheä, koska jäte voi muutoin aiheuttaa hygieenistä haittaa ja hajua. Liian pitkään jäteastiassa oleva hajoava jäte voi myös houkutelaa haittaeläimiä (esim. kärpäsiä). Biojätteen asianmukaiseen pakkaamiseen tulee kiinnittää huomiota pidemmällä tyhjennysväleillä.

Kun biojätettä kompostoidaan asianmukaisesti, ei säännönmukaisia tyhjennyksiä tarvita. Tällöin kyseessä on lähtökohtaisesti kompostointi, jossa on noudatettava jätehuoltomääräysten pykälän 15 mukaisia vaatimuksia. Kompostimassan voi poistaa keräysastiana toimivasta kompostorista itse.

Sekajätteen pisin tyhjennysväli on kesäaikaan 4 viikkoa ja talviaikaan 8 viikkoa, kun biojäte erilliskerätään tai kompostoidaan jätehuoltomääräyksen mukaisesti jokaisella kiinteistöllä. Vaikka jätteet lajitellaan ja erilliskerätään, voi sekajäteastia sisältää ruokapakkausten mukana tullutta biojätettä ja erilaisia hygieniatuotteita. Tällä perusteella tyhjennysvälin on oltava riittävän tiheä. Riittävillä tyhjennysväleillä varmistetaan myös se, ettei jätteitä käsitellä kiinteistöllä

määräysten vastaisesti esimerkiksi polttamalla tai viedä luvattomiin paikkoihin sen vuoksi, etteivät ne mahdu kiinteistön jäteastiaan pitkän tyhjennysvälin vuoksi.

Pidennetyillä tyhjennysväleillä pyritään kannustamaan jätteiden synnyn ehkäisyyn ja jätteiden lajitteluun. Kuitenkin on varmistettava riittävän tiheät tyhjennysvälit, ettei jätettä ohjautu epäasianmukaiseen käsittelyyn, eikä jätteistä aiheudu haittaa. Jos kiinteistön sekajäteastia tyhjennetään 8 viikon välein ja kiinteistön olosuhteet muuttuvat niin, ettei pidennetylle tyhjennysvälille ole enää perusteita, on kiinteistön tyhjennysväli muutettava tiheämmäksi.

Kartonki- ja muovipakkauksilla pisin tyhjennysväli voi olla 12 viikkoa. Muovipakkaukset sisältävät yleensä ruokajätteen jäämiä sekä muovi- ja kartonkipakkausten kertymä on suhteellisen suurta, jolloin tyhjennysvälien on oltava muita pakkausjätteitä tiheimmät.

Lasipakkauksilla ja metallilla pisin tyhjennysväli voi olla 16 viikkoa. Pidempi tyhjennysväli on mahdollinen, koska näiden kertymä on yleensä pieni ja materiaali on kohtalaisen helppo puhdistaa ennen jäteastian laittamista haittojen vähentämiseksi.

Vakituisesti asuttujen kiinteistöjen lisäksi myös vapaa-ajan kiinteistöjen jäteastiat on tyhjennettävä riittävän usein. Vain kesäaikana käytössä olevan vapaa-ajanasunnon jäteastiat on tyhjennettävä kesäaikana (viikot 18–43) tämän jätehuoltomääräyksen mukaisesti siten, että kesäajan käytön päättyessä jäteastia on tyhjä.

Talviaikaan vapaa-ajan kiinteistön jäteastia on tyhjennettävä tarpeen mukaan, esimerkiksi vapaa-ajan kiinteistöllä vietetyn loman jälkeen. Jos vapaa-ajan kiinteistöllä vietetään aikaa säännöllisesti ympäri vuoden, on jäteastia tyhjennettävä säännöllisesti omakotitalon tyhjennysvälin mukaisesti. Jos vapaa-ajan kiinteistö on käytössä muulloinkin kuin kesäaikaan, voidaan vaadittavat tyhjennykset ajoittaa tälle ajanjaksolle. Muita tyhjennyksiä on tilattava lisäksi tarpeen mukaan, ettei jäteastiaan jää missään tilanteessa jätteitä pitkäksi aikaa.

Jäteastiat on aina mitoitettava oikein syntyvään jätemäärään nähden. Jos sekajätettä syntyy vain vähän, on perusteltua valita 140 litran jäteastia. Syntyvään jätemäärään nähden ylisuurien jäteastian käyttö ei oikeuta tyhjennysvälin pidennykseen, eikä myöskään saa käyttää liian pieniä jäteastioita. Pakkausjätteiden jäteastiat on tyhjennettävä siten, ettei niiden täyttymisen seurauksena aiheudu pakkausjätteiden sijoittamista sekajätteen joukkoon, koska silloin jätettä ohjautuisi turhaan etusijajärjestyksen vastaiseen käsittelyyn.

Jätteet, joiden säilyttäminen kiinteistöllä voi aiheuttaa haittaa ympäristölle tai terveydelle, on kuljetettava määräyksen mukaan viipymättä asianmukaiseen käsittelyyn.

Määräyksessä ohjataan sopimaan tyhjennysvälit jätehuoltourakoitsijan, että tyhjennysvälit saadaan sovitettua kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen logistiikkaan. Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa ajoreitit suunnitellaan siten, että reitityksessä on huomioitu sekä taloudelliset että ympäristölliset vaikutukset. Turhaa ajoa eri alueilla vältetään, jolloin koko alue pystytään keräämään tyhjennysvälien puitteissa samalla kertaa.

Tämän määräyksen pykälän 40 mukaisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai jätehuoltoviranomainen voivat antaa ohjeita jäteastioiden tyhjennysväleistä. Jos liian pitkistä tyh-

jennysvälistä aiheutuu haittoja, voi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen myös antaa asiasta määräyksiä. Myös jätehuoltoviranomainen voi päätöksellään tihentää kiinteistön jäteastian tyhjennysväliä.

23.§ Jäteastioiden tyhjennysten keskeyttäminen

Kiinteistökohtaisen jäteastian tyhjennykset voidaan keskeyttää määräajaksi vakituksessa asuinkäytössä olevan kiinteistön ollessa kokonaan käyttämättömänä esimerkiksi lomamatkan tai muun syyn vuoksi.

Keskeyttäminen on mahdollista myös muilla ympärivuotisessa käytössä olevilla kiinteistöillä, kuten kouluilla ja päiväkodeilla, jos ne ovat tietyn ajanjakson kokonaan käyttämättä. Vapaa-ajan kiinteistöjen kiinteistökohtaisille jäteastioille on mahdollistettu keskeyttäminen siten, että korkeintaan puolet vaadituista tyhjennyksistä voidaan keskeyttää, jos kiinteistöllä ei ole oleskella lainkaan. Tyhjennyksiä ei voi poistaa miltei vuodelta kokonaan, vaan tällöin edellytetään ympäristönsuojelu- tai jätehuoltoviranomaisen ratkaisua pitkäaikaisesta keskeytyksestä.

Keskeyttämisellä mahdollistetaan joustot palveluun silloin, kun kiinteistöllä on ollut säännölliset jäteastian tyhjennykset ja niitä ei tiettynä määräaikaana tarvita. Mikäli jäteastian tyhjennykset voitaisiin keskeyttää siten, että tyhjennysväliksi tulee määräysten pykälää 22 pidempi aikaväli, on kiinteistön tyhjillään olon käytännössä kestävä pidempään kuin mitä jäteastian normaali tyhjennysväli on. Jäteastia on lisäksi tyhjennettävä ennen keskeytyksen alkamista, ettei jäteastiaan jää jätettä pitkäksi ajaksi. Tämä tyhjennys voidaan tehdä joko normaalin tyhjennysrytmin mukaisesti tai se voidaan siirtää tarpeen mukaan aikaisemmaksi.

Määräaikaisen keskeytyksen kestäessä korkeintaan 6 kuukautta asiasta sovitaan jätehuoltourakoitsijan kanssa. Yli 6 kuukautta pidemmät keskeytykset myöntää ympäristönsuojeluviranomainen, koska tällöin on jo selvitettävä tarkemmin pitkään kestävä keskeytyksen perusteet. Jätehuoltourakoitsija ohjaa asiakasta ottamaan yhteyttä ympäristönsuojeluviranomaiseen myös silloin, kun on epäselvyyttä siitä, onko kiinteistö todella pyydetyn keskeytyksen aikana käyttämätön.

Keskeytystarpeesta on ilmoitettava vähintään viikkoa ennen keskeytyksen toivottua alkamista, jotta kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen tyhjennysreitille ehditään tehdä tarvittavat muutokset. Ilmoitusta ei voi kuitenkaan tehdä aiemmin kuin kuusi kuukautta ennen toivottua keskeytyksen aloitusajankohtaa. Tällä ehkäistään perusteettomia keskeyttämispyyntöjä pitkän ajan päähän, koska kiinteistön käyttö saattaa muutenkin muuttua pitkällä ajalla.

Keskeyttäminen edellyttää, että kiinteistö on luotettavasti esitetyn syyn perusteella tilapäisesti kokonaan käyttämätön. Keskeytystä ei voida käyttää, jos kiinteistöllä kuitenkin osin oleskeluaan ja jätettä voi syntyä. Jäteastian tyhjennysten keskeyttämistä ei saa käyttää myöskään siten, että sillä pidennetään jäteastian tyhjennysväliä näiden määräysten vastaiseksi kiinteistön ollessa käytössä. Toistuvissa keskeytyksissä jätehuoltourakoitsijalta ohjataan yhteydenotot ympäristönsuojeluviranomaiselle, joka voi asiakkaan hakemuksen perusteella arvioida, onko keskeyttämiselle todelliset perusteet.

24.§ Kunnossapito ja pesu

Jätehuoltomääräyksissä säädetään kiinteistön haltijalle vastuu jäteastian korjauksesta, kunnossapidosta ja puhdistamisesta.

Kiinteistön haltijan on tarkastettava jäteastioiden kunto ja tiiveys säännöllisesti. Jäteastioissa ei saa olla sellaisia aukkoja, joista haittaeläimet voivat päästä jäteastiaan. Jäteastiat on pestävä tarpeen mukaan, sekajäteastiat kuitenkin vähintään vuosittain ja biojäteastiat kaksi kertaa vuodessa. Näin varmistetaan, ettei jäteastioista aiheudu haittaa käyttäjille, tyhjentäjälle tai ympäristölle.

Jätehuoltourakoitsijoilta voi erillisenä palveluna tilata jäteastioiden puhdistusta.

6 JÄTTEIDEN KERÄYSPAIKAT

25.§ Jäteastian sijoittaminen

Jäteasetuksen mukaisesti keräyspaikkaan on oltava esteetön pääsy ja jäte on voitava kuormata turvallisesti. Jätehuoltomääräyksissä annetaan tarkempia määräyksiä keräyspaikan järjestämiseen ja jäteastioiden sijoittamiseen liittyen.

Jätehuoltomääräyksissä on asetettu keräyspaikalle vaatimukset, joilla varmistetaan toimiva jätteiden keräys ja kuljetus. Jätteiden keräykselle on valittava kiinteistöllä paikka, jossa jätteiden keräyksestä ja kuljetuksesta ei aiheudu tarpeetonta haittaa tai vaaraa kiinteistön muulle käytölle, liikenteelle, ympäristölle tai tyhjentäjälle.

Ajoväylien tulee olla kantavia, ja jätteenkuljetusten sujuvuuden ja yleisen turvallisuuden vuoksi keräyspaikan välittömässä läheisyydessä on oltava raskaalle kalustolle sopiva kääntöpaikka. Jäteauto tarvitsee kääntyäkseen 20 x 20 metrin laajuisen alueen. Koska määräyksessä vaaditaan välitöntä läheisyyttä, voi etäisyys keräyspaikalta kääntöpaikalle olla korkeintaan joitakin kymmeniä metrejä. Mikäli astia sijoitetaan niin, että jäteauton etäisyys on yli 10 metriä jäteastiasta, lisätään tyhjennysmaksuun taksan mukainen jäteastian siirtomaksu.

Jos jäteastian tyhjentäminen edellyttää liikkumista yksityisellä tiellä, on tienpitäjällä vastuu tien kunnossapidosta. Tienpitäjällä on myös vastuu tien riittävästä kantavuudesta jäteautolle (massa 18–26 tonnia) ja liikenteen turvallisuudesta lanaamalla, auraamalla, hiekoittamalla ja raivaamalla tiealue riittävästi. Jätehuolto on yksi välttämättömistä peruspalveluista, jolloin mahdollisten painorajoitusten (kelirikko) aikana tienpitäjän tulee osoittaa lupa kuljetusten suorittamiselle liikennemerkkein. Jos tielle ei voida väliaikaisesti ajaa, on jäteastiat tuotava paikkaan, josta ne voidaan tyhjentää. Muutoin jätteet voivat jäädä liian pitkäksi aikaa kiinteistöille ja aiheuttaa haittoja. Jos yksityistie ei kestä lainkaan jäteautolla ajoa tai sitä rajoitetaan pitkänä ajanjaksona, on keräyspaikka kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa järjestettävä muualle kantavan ja esteettömän kulkuyhteyden varrelle. Tällaisissa tapauksissa on syytä myös arvioida, onko kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestäminen kiinteistölle mielekästä, vai tulisi-ko kiinteistöjen liittyä haja-alueen keräyspisteen käyttäjiksi.

Jäteauton kuljettaja arvio keräyspaikalle johtavan tien turvallisuuden ja on velvollinen jättämään tyhjennyksen tekemättä, jos tien kunto on liian heikko tai olosuhteet vaaralliset.

Jätehuoltomääräyksissä on asetettu vaatimukset sille, miten lähelle jätteiden keräyspaikkaa jäteauton on päästävä. Keräyspaikkaa valittaessa on huomioitava, että jäteauton tarvitsema ajoväylän leveys on vähintään 3 metriä, kaarteissa 4 metriä ja vapaa kulkukorkeus 4 metriä. Kiinteistön haltija voi kuitenkin sopia jätehuoltourakoitsijan kanssa keräyspaikan sijoittamisesta säännöksestä poikkeavaan paikkaan. Silloin tyhjennyksistä voidaan periä lisämaksu, koska jäteastioiden tyhjentämisestä aiheutuu ylimääräistä työtä ja lisäkustannuksia.

Jätehuoltomääräyksissä on asetettu vaatimus sille, että työpaikkahuoneistojen ja enemmän kuin kaksi huoneistoa käsittävän asuinkiinteistön keräyspaikka tulee sijoittaa riittävän kauas kiinteistön ilmanottoaukoista ja asuinhuoneiden ikkunoista, ellei keräyspaikkaa ole palo-osastoitu ja siihen toteutettu riittävää ilmanvaihtoa. Suositeltu etäisyys on 8 metriä. Omakotitalojen ja paritalojen jäteastioiden vastaava suositeltu vähimmäisetäisyys naapurirakennuksesta on 4 metriä. Suojaetäisyydelle varmistetaan, ettei jätteiden keräyspisteistä aiheudu haittaa kiinteistöissä oleskeleville. Jos kuitenkin kunnan rakennusjärjestyksessä on poikkeavaa sääntelyä, noudatetaan rakennusjärjestystä.

Jätehuoltomääräysten lisäksi jätteen keräyspaikkaa koskien on otettava huomioon rakentamismääräyskokoelma, kunkin kunnan rakennusjärjestys ja paloturvallisuusnäkökohdat. Suomen Pelastusalan keskusjärjestö suosittelee yksittäisten korkeintaan 660 litran jäteastioiden vaakasuuntaiseksi turvaetäisyydeksi rakennuksen räystäslinjasta 4 metriä, useamman astian 6 metriä ja jätekatosten 8 metriä. Lisätietoja on oppaassa ”Pihan jäteastiat ja tuhopolttojen torjunta” (Suomen Pelastusalan keskusjärjestö, 2020). Asuinkiinteistöjen keräyspaikkojen suunnittelussa ja rakentamisessa on lisäksi syytä ottaa huomioon Rakennusteollisuuden ohjekortti RT 69-11190 Asuinkiinteistöjen jätehuolto, jossa on kattava ohjeistus keräyspaikan järjestämisestä.

Kiinteistön jäteastioiden luokse on oltava esteetön pääsy, jotta jäteastiat saadaan aina tyhjennettyä. Mikäli keräyspaikalle pääsy on estynyt esimerkiksi väärin pysäköidyn ajoneuvon vuoksi niin ei jätteenkuljettajan tarvitse tyhjennyksen yhteydessä lähteä selvittämään esteen poistamista, vaan jäteastia jätetään tyhjentämättä ja peritään käyntimaksu.

Keräyspaikka on määräysten mukaan mitoitettava siten, että eri jätelajien jäteastiat voidaan siirtää tyhjennettäväksi siirtämättä muita jäteastioita. Kiinteistöillä on suositeltavaa varata keräyspaikkaan tilaa parille ylimääräiselle jäteastialle, jos lajitteluvaihtoiteet muuttuvat ja vaativat lisää astioita. Keräyspaikkaan tulee olla esteetön pääsy, jotta kaikki keräyspaikan käyttäjät voivat tuoda jätteet jäteastioihin vaivattomasti. Keräyspaikan on oltava saavutettavissa ilman kynnystä, porrasta tai muuta estettä, sillä tällaiset esteet hankaloittavat jätteiden keräystä. Keräyspaikan korkeuserot on tasattava loivilla luiskilla. Oviaukkojen on oltava riittävän leveät, että jäteastiat mahtuvat siitä helposti. Ovien tulisi olla 400 mm suurinta jäteastiaa leveämmät sujuvan ja turvallisen tyhjennyksen takia. Käytännössä suurin 660 litran jäteastia vaatii 1 250 mm kulkuaukon (kuljetusleveys 850 mm + varaus 400 mm).

Keräyspaikan pohjalle ja jäteastioiden siirtoväylille on annettu määräyksiä, joilla parannetaan jäteastioiden tyhjennettävyyttä ja kestävyyttä sekä jätteenkuljettajien työturvallisuutta. Lisäksi

keräyspaikan kunnossapidolle, kuten lumitöille ja liukkauden torjunnalle, on asetettu määräyksessä vaatimukset. Keräyspaikan ylläpidosta on huolehdittava, että jätteenkuljettaja voi liikkua keräyspaikalla turvallisesti ja jätteet saadaan tyhjennettyä toimivasti.

Väärinkäsitysten välttämiseksi määräyksessä on maininta siitä, että keräyspaikka on varattava ainoastaan jätehuollolle eli sitä ei voida käyttää muuna varastona. Keräyspaikan välittömään läheisyyteen ei saa jättää sellaista tavaraa, jota ei ole tarkoitettu vietäväksi jätteen käsittelypaikalle tai hyödynnettäväksi. Tällaiset tavarat saatetaan vahingossa kuormata jätteenä jäteautoon. Muuta tavaraa kuin jätettä ei saa muutoinkaan säilyttää jäteastioissa kiinteistöllä, koska jätteenkuljettaja voi erehtyä kuormaamaan tavarat jäteautoon.

26.§ Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen

Monilla kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kuuluvilla kiinteistöillä keräyspaikka eli käytännössä jätekatos tai -huone tai jäteastiat on lukittu. Määräyksen mukaan lukituksessa on käytettävä kaksoispesällistä lukkoa niin, että toiseen pesään sopii jätteitä kuljettavan jätehuoltourakoitsijan jätehuoltoavain. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää seinään upotettavaa avainsäilöä tai numerokoodilukitusta. Asiasta on aina ilmoitettava jätteitä kuljettavalle jätehuoltourakoitsijalle. Tarkoituksena on, ettei kuljettajien tarvitse kuljettaa mukanaan lukuisia eri avaimia, vaan he voivat käyttää yhtä tai korkeintaan muutamaa sarja-avainta. Näin nopeutetaan jätteen keräystä ja vähennetään oikean avaimen puuttumisesta aiheutuvia viivytyksiä tyhjennyksissä. Keräyspaikan lukitus ei saa olla itsestään salpautuva ja lukkiutuva, että jätekatoksesta tai -huoneesta pääsee aina ulos ilman avainta.

7 JÄTTEEN KULJETUS

27.§ Kuormaaminen ja kuljettaminen

Määräyksessä on asetettu sallitut ajat jätteiden kuormaukselle asuinkiinteistöillä tai niiden läheisyydessä. Määräyksellä rajoitetaan kuormauksesta aiheutuvaa melua asuinkiinteistöillä erityisesti yöaikaan, jolloin melu on erityisen häiritsevää. Kuljetukset voidaan kuitenkin aloittaa jo varhain aamulla ja niitä voidaan jatkaa myöhäiseen iltaan poikkeuksellisesti, että jätteet saadaan kuormattua haastavissakin olosuhteissa säännöllisten tyhjennysrytmien mukaisesti ilman jäteastioiden ylitäyttöjä. Haastavat olosuhteet voivat aiheutua esimerkiksi hankalasta säästä tai siitä, että kalustorikko viivästyttää kuljetuksia. Kuljetuksia saadaan hoidettua nopeasti ja tehokkaasti juuri aikaisin aamulla ja myöhään illalla, kun muuta liikennettä on vähemmän.

Tavallisesti jätteiden kuljetukset hoidetaan arkisin ja lauantaisin, mutta poikkeuksellisesti kuormaamista voi olla tarvetta tehdä myös sunnuntaisin ja muina pyhäpäivinä viikolle sattuvien arkipyhien vuoksi. Pyhinä kuormaamista tehdään määräysten mukaisten aikojen puitteissa. On tärkeää, että tarpeen vaatiessa pyhinäkin voidaan ajaa riittävän pitkät vuorot, että tarvittavat kuljetukset saadaan hoidettua kattavasti ja jätehuoltourakoitsijoiden käytännön työ saadaan hoidettua ilman erityisjärjestelyjä. Sunnuntai- ja pyhäpäivien kuormaajat koskevat vuosittain vain yksittäisiä päiviä.

Jätehuoltoviranomainen voi seurata poikkeuksellisista kuormausajoista johtuvia perusteita ja pyytää jätehuoltourakoitsijoilta raporttia vuosittain laajennettujen kuormausaikojen käytöstä. Jätehuoltoviranomaiselle on pyydettäessä toimitettava tiedot siitä, kuinka monena päivänä laajennettuja kuormausaikoja on käytetty taajamissa asuinkiinteistöillä tai niiden läheisyydessä ja millä perusteella laajennettujen aikojen käyttöön on päädytty. Jätehuoltoviranomainen voi pyytää lisäksi koonnin asiasta saaduista asiakaspalautteista. Näin jätehuoltoviranomainen voi seurata asiaa koskevien määräysten toimivuutta.

Määräyksen mukaan jätteenkuljettajan on huolehdittava, että jätettä ei pääse leviämään kuormauksen aikana ympäristöön, ettei ympäristö roskaannu.

Säännöksessä on asetettu vaatimuksia jätteen kuljetussäiliölle ja niiden peittämiselle, ettei jätettä pääse ympäristöön. Kuljetuksen aikana ympäristöön leviävä jäte voi aiheuttaa tapaturman vaaraa ja roskaantumista.

Kuljetustapa tai -välineet eivät saa heikentää erilliskerättävien jätėjakeiden kierrätys- ja hyödyntämiskelpoisuutta. Jätelain mukaan erilliskerätty tai erilaiset jätteet voidaan kuljettaa samassa säiliössä vain silloin, kuin se ei aiheuta haittaa niiden kierrättämiselle tai hyödyntämiselle ja tuottajavastuunalaisten jätteiden osalta asiasta on sovittu tuottajien kanssa. Saman kuljetuskaluston käyttö vuoroperään eri jätelajien kuljetuksissa ei myöskään saa heikentää kerätyn jätelajin kierrätys- ja hyödyntämiskelpoisuutta. Erilliskerätty jättemateriaali ei siis saa esimerkiksi likaantua kuljetuskalustosta niin, että kierrätettävyyden heikentyy.

Jätteen luovuttajan, jätteenkuljettajan ja jätteen vastaanottajan on oltava määräyksen mukaan selvillä mahdollisesta siirtoasiakirjan laatimisvelvoitteesta, joka koskee asumisessa syntyvien lietteiden, rakennus- ja purkujätteen sekä vaarallisten jätteiden kuljettamista. Jätelain mukaisen siirtoasiakirjan tarkoituksena on turvata jätteiden toimitus asianmukaiseen käsittelyyn, minkä lisäksi siirtoasiakirja luo edellytyksiä jätteiden kuljetusten seurantaan ja valvontaan.

28.§ Kuljetusrekisteri ja tietojen toimitus

Jätelain pykälässä 39 määrätään jätteenkuljettajan velvollisuudesta ilmoittaa tiedot tehdyistä jätteenkuljetuksissa. Tietojen toimittamisvelvollisuutta ja toimittamisen tapaa on täsmennetty jätehuoltomääräyksissä. Säännöksen mukaan jätteenkuljettajan on luovutettava jätehuoltoviranomaiselle kiinteistöittäin ja jätelajeittain eriteltyt tyhjennystiedot kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetetuista jätteistä neljännesvuosittain.

Säännöksen mukaan kunta voi sopia jätteenkuljettajien kanssa kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen kuljetustietojen toimittamisesta siten, että kunta toimittaa kuljetustiedot jätehuoltoviranomaiselle jätteenkuljettajan sijaan. Tällöin jätteenkuljettajan ei tarvitse toimittaa tietoja jätehuoltoviranomaiselle erikseen.

Velvollisuus toimittaa kuljetustietoja jätehuoltoviranomaiselle ei koske jätelainsäädännön mukaisesti saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetustietoja, mikäli kuljetustiedot on toimitettu SIIRTO-rekisteriin. Paperisia siirtoasiakirjoja käyttävät kuljettajat syöttävät tiedot itse SIIRTO-rekisteriin. Jos tietoja on toimitettava erikseen jätehuoltoviranomaiselle sen vuoksi, että ne ovat muissa rekistereissä puutteelliset, tiedot on toimitettava taulukkolaskentaohjelmalla

muokattavissa olevassa muodossa. Tietojen tulee olla muokattavissa ilman lisäohjelmia tai koodityökaluja, jotta tietojen siirtäminen jätteenkuljetusrekisteriin olisi mahdollisimman tehokasta. Tiedot saadaan tällä tavalla vietyä rekisteriin oikeellisesti niin, että inhimillisten virheiden mahdollisuus sekä käsityö tietojen syöttämisessä saadaan minimoitua. Taulukkolaskentaohjelmista on saatavilla ilmaisversioita, eikä tietojen toimittaminen tällä tavoin ole kuljettajille kohtuutonta.

29.§ Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat

Säännöksessä on määrätty jätteenkuljettajille toimituspaikat kerätyille jätteille. Kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvat ja kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen luovutetut jätteet on kuljetettava kunnan osoittamaan paikkaan. Tuottajavastuunalaiset pakkausjätteet veloitetaan jätelain mukaisesti kuljettamaan tuottajien järjestämään vastaanottopaikkaan. Näin varmistetaan, että jätteet ohjautuvat asianmukaisesti ja kattavasti sille taholle, joka vastaa jätelain mukaisesti jätteiden käsittelystä.

Jätteiden alkuperän ja hyödyntämiskelpoisuuden varmistamiseksi on tärkeää, että kunnan jätehuoltovastuun piiriin kuuluvat jätteet kuljetetaan suoraan jätehuoltomääräysten mukaiseen vastaanottopaikkaan.

Kuljettaja ei tämän vuoksi voi välivarastoida kuljettamaansa kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaa jätettä, ellei kunta ole katsonut välivarastointia tarpeelliseksi ja sopinut tästä jätehuoltourakoitsijan kanssa.

Säännöksessä tuodaan esille myös yleiset vastaanotto- ja käsittelypaikkojen käyttämisestä koskevat veloitteet ja käytännöt. Määräyksellä pyritään siihen, että vastaanottopaikoille toimitetaan vain sinne tarkoitettua jätettä, että jatkokäsittely on toimivaa ja ympäristöhaittoja ei pääse syntymään.

8 ASUMISESSA SYNTYVÄT JÄTEVESILIETTEET JA MUUT KUNNALLISEN YHDYSKUNTAJÄTEHUOLLON PIIRIIN KUULUVAT JÄTEVESILIETTEET

30.§ Saostussäiliöiden ja umpisäiliöiden tyhjennys ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi

Saostussäiliöiden ja laitepuhdistamoiden lietetilöiden lietteenpoiston vähimmäistyhjennysvelvoite on asetettu jätevesijärjestelmän häiriöttömän toiminnan varmistamiseksi sekä ehkäisemään ympäristölle ja terveydelle aiheutuvaa haittaa. Saostussäiliöistä ja niitä vastaavista säiliöistä jätevesiliete on poistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Jätevesilietteiden vähimmäistyhjennysvälit koskevat saostussäiliöiden lisäksi myös laite- eli pienpuhdistamojen lietetilöitä. Säännöllinen lietteenpoisto on niissäkin tärkeää, jotta puhdistustulos säilyy hyvänä. Ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksellä laitepuhdistamon jätevesilietteiden poisto voidaan tehdä säädettyä harvemmin, jos jätteen haltija hakee jätehuoltomääräyksistä poikkeamista ja osoittaa hakemuksessaan, että harvempi tyhjennysväli on laitepuhdistamon suunnittelijan tai valmistajan antamien ohjeiden mukainen ja turvaa laitepuhdistamon asianmukaisen toiminnan. Ympäristönsuojeluviranomaiselle on annettava pyydettyä

selvitys laitepuhdistamon käyttö- ja huolto-ohjeista ja niiden mukaisesti tehdyistä huoltotoimenpiteistä, jotta se voi varmistaa toiminnan asianmukaisuuden.

Umpisäiliöt on tyhjennettävä niiden täytyessä. Umpisäiliöiden tarkoitus on pitää jätevedet sisällään, jolloin taloudellisinta on tyhjentää säiliö täytenä. Umpisäiliöiden on oltava täysin ehjiä ja tiiviitä ja niiden kunnon tarkastaminen on myös helpointa tehdä tyhjennettäessä. Yleensä tyhjennyksiä tehdään useamman kerran vuodessa. Umpisäiliön kunnon varmistamiseksi ja kiinteistön jätevesien asianmukaisen käsittelyyn perustuen umpisäiliöille määrätään viiden vuoden vähimmäistyhjennysväli.

Lietteiden vähimmäistyhjennysväliä koskeva sääntely koskee kaikkia sellaisia kiinteistöjä, joita käytetään ja joissa jätevesilietettä syntyy. Pienille talouksille ja vapaa-ajan kiinteistöille voidaan mahdollistaa poikkeamismenettelyllä muita kiinteistöjä pidempi tyhjennysväli, koska niillä syntyvän jätevesilietteen määrän on arvioitu olevan vähäinen. Kuitenkin lietteiden tyhjennysväli on pidettävä riittävän tiheänä, ettei jätevesiliettestä aiheudu haittaa ympäristölle tai kiinteistön jätevesien käsittelyjärjestelmälle. Myös liian pitkä tyhjennysväli vaikeuttaa tyhjentämistä, koska jätevesiliete kovettuu säiliössä.

Saostussäiliöt harmaille jätevesille ja virtsalla on tyhjennettävä tarvittaessa tai vähintään kolmen vuoden välein. Harmailla jätevesillä tarkoitetaan jätevettä, joka on peräisin ainoastaan pesemisestä, siivoamisesta, keittiöstä tai muusta vastaavasta toiminnasta. Harmaa jätevesi ei sisällä vesikäymälän huuhteluvettä tai esimerkiksi kuivakäymälän suotovesiä. Mustien jätevesien eli käymäläjätevesien käsittelyyn tarkoitetut saostussäiliöt on tyhjennettävä useammin, jos jätevesijärjestelmän suunnittelijan tai valmistajan ohjeet näin edellyttävät. Vähimmäistyhjennysvälejä on noudatettava, vaikka lietteen käsittely tapahtuisi kiinteistöllä omatoimisesti.

Jätevesilietesäiliöihin kertyvän lietteen lisäksi on huolehdittava fosforinpoistokaivojen suodatinmassojen, biosuotimiin kertyvien massojen sekä maapuhdistamoiden massojen jätehuollosta. Kirjanpitovaatimus on asetettu tyhjennysten valvontaa varten.

Lietteet saa luovuttaa säännöksen mukaisesti kuljetettavaksi vain sellaiselle toimijalle, joka on hyväksytty ELY-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin. Jätelain pykälä 94 velvoittaa jätteen ammattimaista kuljettamista harjoittavat toimijat tekemään hakemuksen alueelliselle ELY-keskukselle toiminnan hyväksymiseksi tähän rekisteriin. Rekisteröimisen edellytyksenä on, että kuljettaja toimii ammattimaisesti, lakien ja asetuksen mukaan. Toiminnasta ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle ja kuljetuskalusto soveltuu käyttötarkoitukseen. Kun lietteet luovutetaan tällaiselle kuljettajalle, varmistetaan kuljetusten asianmukaisuus. Jätteen haltijan vastuulla on varmistaa, että kuljetuspalveluita tarjoava yritys kuuluu jätehuoltorekisteriin.

Säännöksessä veloitetaan kuljettamaan kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluva jätevesiliete kunnan osoittamaan vastaanottopaikkaan. Tämä velvoite koskee lietteen kuljettajaa. Käytännössä vastaanottopaikkoina toimivat kunnalliset jätevedenpuhdistamot, joiden kanssa kunta on sopinut vastaan-otosta. Määräyksessä estetään lietteiden hallitsematon kuljettaminen esimerkiksi läheiselle maatilalle, joka ei ole kunnan osoittama käsittelypaikka. Lietteiden kuljettaminen vastaanottopaikkaan, joilla ei ole edellytyksiä käsitellä lietteitä asianmukaisesti voi aiheuttaa ympäristön pilaantumista.

31.§ Saostus- ja umpisäiliöiden kunnossapito ja kulku säiliöiden luokse

Saostus- ja umpisäiliöiden ehjyyden ja turvallisuuden varmistamiseksi sekä tyhjennysten mahdollistamiseksi jätehuoltomääräyksissä on annettu määräyksiä koskien lietesäiliöiden kunnossapitoa ja saavutettavuutta tyhjennettäessä. Saostus- ja umpisäiliöiden sekä muiden vastaavien jätevesilietesäiliöiden rakenteiden on oltava ehjiä, turvallisia ja tarkoitukseen sopivia, että säiliöt saadaan tyhjennettyä toimivasti, eikä lietettä pääse ympäristöön. Säiliöiden luokse on päästävä esteettömästi ja turvallisesti tyhjennyskalustolla, eikä edessä saa olla esimerkiksi istutuksia tai piharakenteita. Tässä perustelumuistiossa määräyksen pykälän 25 jäteastian sijoittaminen on annettu tarkemmat ohjeet jäteauton ajoväylälle ja sen kunnossapidämiselle, jota voidaan myös soveltaa säiliöiden tyhjennyskalustolle.

Määräys säiliöiden kunnossapidosta ja esteettömän kulkuyhteyden varmistamisesta kohdistuu kiinteistön haltijaan. Tyhjennys edellytyksistä kiinteistöllä vastaa kiinteistön haltija, koska edellytysten täyttäminen voi vaatia esimerkiksi puiden kaatoja tai muita isohkoja muutostöitä kiinteistöllä. Tyhjennystä koskevien ohjeiden antamisesta voi vastata kiinteistön haltija tai muu jätteen haltija, joka asuu kiinteistöllä tai käyttää sitä ja tilaa tyhjennyksen.

Ilman tieyhteyttä tai riittävän kantavaa tieyhteyttä olevien kiinteistöjen jätevesilietteiden tyhjennykset ovat vaikeita järjestää. Jos kiinteistön haltija ei voi järjestää tyhjennyskalustolle kulkuyhteyttä kiinteistölle on kiinteistöllä käytettävä jätevesijärjestelmää, jonka lietesäiliö tyhjenetään laitevalmistajan käyttö- ja huolto-ohjeiden mukaisesti itse ja säiliöistä poistettu jätevesiliete käsitellään omatoimisesti jätehuoltomääräysten mukaisesti.

32.§ Lietteiden omatoiminen käsittely

Jätehuoltomääräyksissä sallitaan tietyillä edellytyksillä lietteen omatoiminen käsittely. Myös muutaman naapurikiinteistön tai lähellä sijaitsevan muun kiinteistön (enintään neljän kiinteistön ja asuinhuoneiston) yhteinen käsittely sallitaan. Lähellä sijaitsevia kiinteistöjä voivat olla esimerkiksi saman yksityistien varrella olevat kiinteistöt. Käsittely on kuitenkin oltava pieni-
muotoista, sillä muunlaista käsittelyä kunnallisen jätehuoltojärjestelmän ulkopuolella jätelaki ei mahdollista. Lisäksi edellytetään yhteiskäsittelijäksi aktiiviviljelijää, koska viljelijöillä on parhaat edellytykset jätevesilietteiden asianmukaiseen käsittelyyn ja peltolevitykseen lannoitustarkoituksessa. Aktiiviviljelijällä tarkoitetaan maataloustoimintaa harjoittavaa tahoa, jolla on viljelyksessä peltoa.

Jätevesilietteiden omatoimisella käsittelyllä mahdollistetaan lietteiden sisältämien ravinteiden hyötykäyttö lähellä lietteiden syntypaikkaa. Omatoiminen käsittely on mahdollista siten, että jätevesilietteet levitetään käsiteltynä viljelyksessä olevalle pellolle. Pellon on oltava kiinteistön haltijan omassa hallinnassa eli joko omassa omistuksessa ja käytössä, eikä ole vuokrattu muulle henkilölle tai vuokrattu omaan käyttöön. Omatoiminen saostussäiliöiden mustien jätevesilietteiden ja umpisäiliölietteiden (vesikäymälöiden jätevesiä sisältävien lietteiden) käsittely on sallittua, kun kiinteistöllä on käytössään joko omana tai esimerkiksi vuokrattuna siihen soveltuvat laitteistot ja olosuhteet ovat sopivat. Kun tällaisesta menettelystä ilmoitetaan, ympäristönsuojeluviranomainen varmistaa, että stabiloitu jätevesiliete voidaan käyttää lannoitustarkoituksessa eli kiinteistöllä on oltava hallinnassaan viljelykäyttöön soveltuvaa peltoalaa. Siksi

useimmiten käsittelijän tulee olla aktiiviviljelijä. Jätevesilietteiden käyttäminen kielletään kokonaan pohjavesialueiden pelloille ympäristö- ja terveyshaittojen ehkäisemiseksi. Jätevesilietettä ei saa levittää myöskään taajamissa, koska levittäminen voisi aiheuttaa haittaa tiheästi rakennetuilla alueilla.

Jätevesiliete tulee aina hygienisoida ennen peltokäyttöä kalkkistabiloimalla tai muulla hyväksyttävällä tavalla. Tämän takia levityksessä ei voida käyttää sellaista kalustoa, jolla on kuljettu myös käsittelemätöntä lietettä. Tällöin peltoon voi päätyä taudinaiheuttajia. Kun jätevesilietettä käytetään lannoitustarkoituksessa, on jätealan sääntelyn lisäksi otettava huomioon kulloinkin voimassa oleva lannoitelainsäädäntö ja jätevesilietteiden maatalouskäyttöä koskeva lainsäädäntö. Niissä säädetään mm. viljelyrajoituksista sekä sallituista levityksen ajankohdista ja kohteista.

Määräyksissä edellytetään ilmoituksen tekemistä lietteiden omatoimisesta käsittelystä, kun kiinteistöllä käsitellään vesikäymälän jätevesiä sisältäviä lietteitä. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot, joilla voidaan arvioida omatoimisen käsittelyn asianmukaisuus mm. selvitys käsiteltävän lietteen määrästä ja laadusta, lietteen käsittelytavasta sekä lietteiden hyödyntämispaikasta (esim. peltokartoin). Tiedot omatoimisesta käsittelystä on toimitettava ympäristönsuojeluviranomaiselle hyvissä ajoin ennen käsittelyn aloittamista, että ympäristönsuojeluviranomainen voi seurata ja valvoa asianmukaista jätehuollon toteutumista. Myös omatoimisesta käsittelystä luopumisesta on ilmoitettava, että viranomaisella on ajantasainen tieto tilanteesta.

Kun ympäristönsuojeluviranomainen on käsitellyt ilmoituksen jätevesilietteiden omatoimisesta käsittelystä, tästä ilmoitetaan asiakkaalle. Ilmoitus jätevesilietteiden omatoimisesta käsittelystä annetaan tiedoksi kunnan jätehuoltoviranomaiselle. Tieto jätevesilietteiden omatoimisesta käsittelystä merkitään jätehuollon asiakasrekisteriin. Jos toiminta ei ole säännösten mukaista, ympäristönsuojeluviranomainen voi kieltää jätevesilietteiden omatoimisen käsittelyn.

Ilmoitus jätevesilietteiden omatoimisesta käsittelystä on voimassa 5 vuotta, minkä jälkeen ympäristönsuojeluviranomaiselle on tehtävä uusi ilmoitus jätevesilietteiden omatoimisesta käsittelystä. Määräaika on asetettu, että rekisteritiedot pysyvät ajan tasalla. Jätevesilietteiden omatoimisessa käsittelyssä tapahtuneista muutoksista ei välttämättä muutoin ilmoiteta. Ympäristönsuojeluviranomainen tiedottaa niitä asiakkaita, joiden ilmoituksen voimassaoloaika on umpeutumassa. Näin asiakkaat ovat tietoisia siitä, milloin ilmoitus on tehtävä uudelleen.

Vähäisen lietemäärän osalta saostussäiliöiden lietteenpoisto ja -käsittely on rajoitetusti sallittu tehtäväksi itse siten, että lietteet kompostoidaan kiinteistöllä. Kompostointi on mahdollista, kun kyseessä on harmaiden jätevesien lietteet eli lietteet eivät sisällä wc-jätevesiä. Kiinteistöllä on oltava käsittelyyn soveltuva kompostori sekä mahdollisuus poistaa jätevesiliete säiliöstä esimerkiksi uppopumpulla. Joissakin laitepuhdistamoissa jätevesiliete kerätään kiinteässä muodossa lietepussiin, joka voidaan kompostoida. Jätevesilietteen kompostoinnista on ilmoitettava ympäristönsuojeluviranomaiselle. Myös maasta pois kaivetut maasuodattamon tai imeytyskentän massat sekä fosforinpoistokaivojen massat voidaan käsitellä kompostoimalla tai hyödyntää ravinteena pelloilla. Tältä osin omatoimisesta käsittelystä ei edellytetä ilmoitusta ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Saostussäiliöiden, laitepuhdistamoiden ja umpisäiliöiden lietteitä sekä muita vastaavia jätevesilietteitä tai jätevesiä ei saa säännöksen mukaan levittää metsään tai muualle maastoon. Tämä olisi jo jätelain nojallakin kiellettyä hallitsematonta jätteiden käsittelyä, josta voisi aiheutua ympäristön pilaantumista.

9 ROSKAANTUMISEN EHKÄISEMINEN

33.§ Yleisötilaisuuksien jätehuolto

Yleisötilaisuuksia koskevat jätehuoltomääräykset perustuvat roskaantumisen ehkäisemiseen ja jätelain velvoitteeseen asianmukaisesta jätehuollosta. Yleisötilaisuuden järjestäjä on jätelain mukaan vastuussa yleisötilaisuuden seurauksena roskaantuneen alueen siivoamisesta, jos roskaaja itse ei huolehdi siivoamisesta. Määräyksissä veloitetaan yleisötilaisuuden järjestäjä huolehtimaan tilaisuuden jätehuollosta kokonaisuudessaan, eikä pelkästään siivoamisesta. Velvoite jätehuollon huolehtimiseen on merkittävä toimenpide roskaantumisen ehkäisemiseksi, koska sen perusteella tilaisuuden järjestäjän on hankittava alueelle tarpeeksi jäteastioita ja huolehdittava niiden tyhjentämisestä tarpeen mukaan.

Myös lajittelu ja erilliskerääminen määrätään tilaisuuden järjestäjän vastuulle. Varsinkin suurimmissa yleisötilaisuuksissa kierrätettäviä jätteitä syntyy niin paljon, että lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteiden antaminen on tarpeen asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon järjestämisen kannalta. Määräysten mukaiset lajitteluvelvoitteet koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia jätteitä. Muilta osin paperi-, kartonki-, lasi-, metalli-, muovi- ja biojätteen erilliskeräys ja kierrätys on järjestettävä jäteasetuksen mukaisesti.

Yleisötilaisuuden tai -tapahtuman siivoamisvelvollisuudesta on määrätty myös siltä osin kuin tilaisuudella ei ole selkeää järjestäjää. Esimerkkinä tällaisista tilaisuuksista ovat tapahtumat, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu puistoon esimerkiksi sosiaalisessa mediassa leviävän kutsun tai muun tiedon perusteella. Ensisijaisesti vastuu siivoamisesta on roskaajilla, mutta toissijaisesti tällaisen tapahtuman koollekutsujan on huolehdittava alueen siivoamisesta tapahtuman jälkeen.

Määräyksen mukaan suurimmista yleisötilaisuuksista on tehtävä jätehuoltosuunnitelma, joka esitetään pyydettäessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Määräyksellä pyritään edistämään jätehuollon järjestelyjen huomioon ottamista jo tapahtumien suunnitteluvaiheessa.

34.§ Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla

Jätelaissa annetaan tarkat määräykset roskaantumisen ehkäisemisestä sekä siitä, mikä taho on siivousvelvollinen eri tilanteissa. Säännöksessä annetaan näin ollen ainoastaan jätelain määräyksiä täsmentäviä velvoitteita.

Jätelaissa annettua roskaamiskieltoa on korostettu säännöksessä kieltämällä jätteiden sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle yleisillä alueilla. Yleisten alueiden jäteastioiden ylläpitäjiä on lisäksi velvoitettu huolehtimaan jäteastian riittävästä tyhjennysvälistä ja alueen siisteydestä.

Koska yleisillä alueilla olevat jäteastiat voivat olla muidenkin tahojen kuin kunnan ylläpitovastuulla, niin määräys koskee myös näitä muita tahoja (esim. tienpitäjiä).

10 VAARALLISET JÄTTEET JA ERITYISJÄTTEET

35.§ Vaarallisten jätteiden jätehuolto

Jätehuoltomääräysten vaarallisia jätteitä koskevat määräykset velvoittavat kaikkia toimijoita. Vaarallista jätettä koskevilla määräyksillä säädetään turvallisen jätehuollon käytännön järjestelyistä.

Vaarallisella jätteellä tarkoitetaan palo-, räjähdys-, terveydelle tai ympäristölle vaarallisia jätteitä. Tavallisimpia asumisessa syntyviä vaarallisia jätteitä ovat:

- paristot
- erilaiset akut ja laitteet, joissa akku on kiinteästi liitettynä
- loisteputket ja elohopealamput (esim. energiansäästölamput)
- sähkö- ja elektroniikkaromu
- maalit, lakat, liimat ja liuottimet
- eräät puhdistusaineet
- kyllästetty ja käsitelty puu
- torjunta-aineet
- jäteöljyt ja öljyiset jätteet
- lääkijätteet

Vaarallisia jätteitä ei saa sekoittaa toisiinsa tai muihin aineisiin tai jätteisiin. Jätelaissa ja -asetuksessa määrätään vaarallisten jätteiden erillään pitovelvollisuus. Tämä tuodaan esille myös jätehuoltomääräyksissä, koska se on erittäin tärkeää vaarallisten jätteiden asianmukaisen käsittelyn järjestämiseksi. Vaarallisia jätteitä ei saa missään tapauksessa laittaa kiinteistöittaisen keräyksen piirissä oleviin jäteastioihin tai jättää keräyspisteisiin.

Vaarallisen jätteen varastoinnista väliaikaisessa paikassa voi aiheutua haittaa tai vaaraa ympäristölle ja terveydelle. Tämän takia jätehuoltomääräyksiin on sisällytetty väliaikaista varastointia koskeva määräys. Määräys enimmillään vuoden säilytysajasta ennen jatkovastaanottoon toimittamista koskee kaikkia kiinteistöjä, myös esimerkiksi päivittäistavarakaupoissa sijaitsevia kerätyn sähkö- ja elektroniikkaromun säilytykseen tarkoitettuja jäteastioita tai -kontteja ja varmistaa osaltaan jätteen asianmukaista käsittelyä.

Vaaralliset jätteet on toimitettava niille erikseen järjestettyihin vastaanottopaikkoihin. Kunnan on jätelain mukaisesti järjestettävä asumisessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto sekä maa- ja metsätaloudessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto, mikäli vaarallisen jätteen määrä ei ole kohtuuton. Siten näissä toiminnoissa syntyvät vaaralliset jätteet on määrätty toimitettavaksi kunnan osoittamiin vastaanottopaikkoihin. Jos maa- ja metsätaloudessa syntyvä vaarallisen jätteen määrä on niin suuri, ettei vastaanottopaikassa ole kapasiteettia sen vastaanottamiseen, voidaan katsoa, ettei kyse ole kohtuullisesta jätemäärästä. Kunta on järjestänyt vaarallisten jätteiden vastaanoton jätetasemalla. Lääkejätteet toimitetaan ensisijaisesti apteekkeihin, joiden kanssa kunta on sopinut lääkijätteen vastaanotosta.

Vaarallisista jätteistä paristot ja akut, loisteputket ja elohopealamput sekä osa sähkölaitteista ovat tuottajavastuunalaisia jätteitä. Ne voidaan toimittaa tuottajan tai jakelijan esimerkiksi päivittäistavarakaupoissa olevaan keräykseen.

Muiden kunnan järjestämän jätehuollon piiriin kuuluvien kiinteistöjen, kuten kuntien virastojen, kunnallisten sairaaloiden ja terveysasemien sekä koulutuslaitosten on toimitettava vaaralliset jätteet sellaiselle vastaanottajalle, jolla on lupa vaarallisten jätteiden vastaanottamiseen. Sama velvoite koskee myös valtion ja seurakuntien kiinteistöjä sekä elinkeinonharjoittajia.

Isompien vaarallisten jätteiden erien tuomisesta on sovittava vastaanottajan kanssa. Tällöin vastaanottaja voi varautua suuren jätemäärän turvalliseen käsittelyyn ja varastointiin.

Vaarallisten jätteiden pakkaamisesta ja merkitsemisestä on säännökset jäteasetuksessa. Vaaralliset jätteet on pakattava tiiviisti kestäviin astioihin ja mahdollisuuksien mukaan alkupeiräiseen pakkaukseen. Pakkauksesta tulee käydä ilmi vaarallisen jätteen nimi sekä sen ominaisuudet. Tällä tavalla jätteen laatu ja ominaisuudet ovat varmasti tiedossa niin jätteen haltijalla kuin jätteen vastaanottajalla ja jäte osataan ohjata vastaanottopaikalta oikeanlaiseen käsittelyyn. Vaarallisia jätteitä ei turvallisuuden vuoksi saa säilyttää merkitsemättömissä pakkauksissa. Etenkään elintarvikepakkauksiin vaarallisia jätteitä ei pidä koskaan pakata turvallisuussyistä.

36.§ Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöiltä

Vaarallisen jätteen keräyspaikkaa koskevat määräykset koskevat kaikkia toimijoita, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen järjestämiseen. Säännöksessä annetaan määräyksiä vaarallisten jätteiden säilyttämisestä turvallisesti asianmukaisissa astioissa, lukitussa tai valvotussa tilassa. Näin huolehditaan keräyksen turvallisuudesta sellaisilla kiinteistöillä, joilla asuu tai työskentelee useita henkilöitä.

Säännöksessä veloitetaan kiinteistön haltijaa tiedottamaan keräyspaikan käyttäjiä sen asianmukaisesta ja turvallisesta käytöstä. Tarkoituksena on, että vaaralliset jätteet sijoitetaan keräyspaikalle oikein, ettei niiden keräämisestä aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

37.§ Erityisjätteet

Erityisjätteet ovat muita kuin vaarallisia jätteitä, jotka vaativat kuitenkin haitallisuutensa tai muun laatunsa takia erityistoimia keräyksen, kuljetuksen tai käsittelyn aikana, kuten välitöntä peittämistä kaatopaikalla. Erityisjätteitä ovat esimerkiksi viiltävät ja pistävät jätteet (esimerkiksi neulat, ruiskut ja veitsenterät) sekä haisevat ja pölyävät jätteet. Ettei näistä jätteistä aiheudu turvallisuusriskiä tai haittaa ympäristölle, on määrätty pitämään ne muista jätteistä erillään ja pakkaamaan tiiviisiin, asianmukaisilla merkinnöillä varustettuihin astioihin.

11 MUUT MÄÄRÄYKSET

38.§ Tiedottamisvelvoite

Jätehuoltomääräyksissä on säädetty kiinteistön haltijalle velvollisuus tiedottaa jätehuollon lajittelu-, keräys- ja kuljetusjärjestelyistä kiinteistöllä asuville ja siellä työskenteleville. Tiedotusvelvollisuudella varmistetaan, että jätehuoltopalvelujen käyttäjät saavat tarvittavat tiedot jätehuollon asianmukaisesta hoitamisesta. Kiinteistön haltijan on määräyksen mukaan myös seurattava jätehuollon toteutumista kiinteistöllä. Näin ollen kiinteistön haltijalla on velvoite seurata mm. sitä, että jätteiden keräyspaikka täyttää jätehuoltomääräysten vaatimukset ja keräyspaikkaa käytetään oikein.

39.§ Jätehuoltomääräysten valvonta

Säännös jätehuoltomääräysten valvonnasta on informatiivinen. Keuruun kaupungin jätehuoltoviranomaisena on elinvoiman ja asuin ympäristön lautakunta, joka hoitaa jätelain mukaiset viranomaistehtävät. Seuranta tehdään vain siltä osin kuin määräykset koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia kiinteistöjä.

Jätehuoltomääräysten valvonta kuuluu jätelain mukaisesti kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille ja ELY-keskuksille. Lisäksi on otettava huomioon, että jätelain mukaisesti jätteestä aiheutuvien terveyshaittojen ehkäisemisestä säädetään myös terveydensuojelulaissa, jonka mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisella on toimivaltaa, kun valvonta koskee jätteistä aiheutuvaa terveyshaittaa.

Ympäristönsuojeluviranomaiset valvovat kaikkia toimijoita ja jätehuoltomääräysten toteutumista kokonaisuudessaan. Ensisijaisesti valvontavastuu on kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilla. Erityisesti, jos kyseessä on usean kunnan alueelle ulottuvat ympäristövaikutukset, myös ELY-keskukset valvovat määräysten toteutumista. Valvovilla viranomaisilla on mahdollisuus antaa valvontamääräyksiä jätehuoltomääräysten rikkomisesta ja käyttää tehosteena hallintopakkoa, kuten uhkasakkoa, teettämisuuhkaa tai keskeyttämisuuhkaa. Mahdollista on myös tutkintapyyntöjen tekeminen poliisille.

40.§ Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä

Jätehuoltomääräykset ovat kunnallinen säädös, josta jätehuolto- tai ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäisessä tapauksessa erityisestä syystä myöntää poikkeuksen. Keuruu järjestää jätehuollon asiat omana kuntana ja poikkeamiset myöntää ympäristönsuojeluviranomainen. Lupaa poikkeamiseen tulee hakea kirjallisesti ja asia käsitellään hallintomenettelyä koskevan lainsäädännön mukaisesti. Poikkeukselle on oltava jokin erityinen, perusteltu syy. Se voidaan myöntää vain niissä tapauksissa, joissa hakija kykenee muulla kuin jätehuoltomääräyksissä säädetyllä tavalla toimimaan siten, ettei jätehuollon järjestäminen vaikeudu, eikä ympäristölle tai terveydelle aiheudu haittaa tai vaaraa.

Poikkeaminen ei saa vaarantaa myöskään jätteenkuljettajan, palvelun käyttäjän tai muiden henkilöiden turvallisuutta.

41.§ Voimaantulo

Jätehuoltomääräykset tulevat säännöksen mukaisesti voimaan 1.3.2025 ja niillä kumotaan aikaisemmin voimassa olleet kunnalliset jätehuoltomääräykset. Jätehuoltomääräykset tulevat voimaan muutoksenhausta huolimatta kuntalain 143 §:n mukaisesti.